

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา

สารนิพนธ์
ของ
จิตรลดา บุญเรือง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
กันยายน 2552

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ
ของ
จิตรลดา บุญเรือง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
กันยายน 2552

จิตรลดา บุญเรือง. (2552). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 18 คาบ คาบละ 60 นาที ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized One - Group Pretest - Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบค่าสถิติ t - test แบบ Dependent Sample ผลการศึกษาพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ มีประสิทธิภาพ 82.00/83.83

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการอ่านจับใจความ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF SELF-LEARNING PACKAGE ON THAI READING
COMPREHENSION FOR MATHAYOMSUKSA I STUDENTS,
BAN KM. 7 SCHOOL, CHACHOENGSAO

AN ABSTRACT
BY
CHITLADA BOONRUANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
September 2009

Chitlada Boonruang. (2009). *The Development of Self-learning Package on Thai Reading Comprehension for Mathayomsuksa I Students, Ban KM.7 School, Chachoengsao*. Master's project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assist Prof. Kachronsri Jatikananda.

The purpose of this study were to develop self-learning packages on Thai language reading comprehension and investigated learning achievement of mathayomsuksa I students by using these packages.

The sample were 30 mathayomsuksa I students in first semester of the 2009 academic year, at Ban KM.7 school, Chachoengsao. They were randomly selected by Cluster Random Sampling and were taught for eighteen sixty - minute periods. The Randomize One - Group Pretest - Posttest Design was used in the study.

The instruments used in this research were Thai reading comprehension test and self- learning packages. The data were statistically analyzed by t - test for Dependent Sample.

The results of this study indicated that:

1. The efficiency of self - learning package on Thai language reading comprehension was 82.00/83.83
2. The students' achievement through the Thai language self - learning package on Thai reading comprehension was significantly increased after the experiment at the .01 level.

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา

สารนิพนธ์
ของ
จิตรลดา บุญเรือง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

กันยายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การ
อ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา ของ
จิตรลดา บุญเรือง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา วัฒนะศิริ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามใจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน กันยายน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดี เพราะได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และคำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา วัฒนศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและคณาจารย์โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์พรพรรณ มณีแก้ว ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในเอกสารการทาสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ว่าที่ร้อยตรีทวีศักดิ์ กริโส คูชีวิตที่เป็นทั้งร่างกายและแรงใจ ในการให้ความช่วยเหลือสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองจนสำเร็จลุล่วง

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้องและเพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาในการศึกษาและทำงานวิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณแต่ บิดา มารดา คณาจารย์ ผู้รู้ทุกท่าน

จิตรลดา บุญเรือง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	8
ความหมายของการอ่าน	8
ความสำคัญของการอ่าน	9
ความพร้อมในการรับสารด้วยการอ่าน	10
ประเภทของการอ่าน	11
ความหมายของการอ่านจับใจความ	13
ลักษณะของการอ่านจับใจความ	14
จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ	15
วิธีการอ่านจับใจความ	16
องค์ประกอบของการอ่านจับใจความ	18
แนวการสอนและการฝึกอ่านจับใจความ	19
ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ	21
ทฤษฎีการอ่านจับใจความ	23
การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้	26
ความหมายของชุดการเรียนรู้	26
ประเภทของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	28
องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้	28
วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
หลักการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	31
ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	32
ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี	34
ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	36
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38
ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38
จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38
ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	39
ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	40
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	49
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	49
การสร้างและภาคคุณภาพเครื่องมือ	50
การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	50
แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	51
การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบ หลังเรียน	53
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
แบบแผนการวิจัย	56
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
ความมุ่งหมายของการวิจัย	65
สมมติฐานการวิจัย	65
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	65
วิธีดำเนินการทดลอง	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สรุปผลการวิจัย	68
การอภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	79
ภาคผนวก ก	80
ภาคผนวก ข	94
ภาคผนวก ค	120
ภาคผนวก ง	123
ภาคผนวก จ	126
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	128

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัย	56
2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ตามเกณฑ์ 80/80	64
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 ที่ได้รับการจัดการเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่าน จับใจความ	64
4 แสดงค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ	121
5 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของ นักเรียนที่ได้จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการอ่าน จับใจความ	124

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 องค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้เพื่อติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดภูมิปัญญา ความรู้ วัฒนธรรม จริยธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความเชื่อและจินตนาการที่มีอยู่ให้แก่มิตรและกัน (กาญจนา นาคนกุล. 2539: 35) ภาษาจึงมีความสำคัญยิ่งที่คนในชาติต้องตระหนักในคุณค่า ต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเที่ยงตรงแม่นยำ และเข้าใจอย่างถ่องแท้

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อคนไทยนานัปการ เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือแสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง และสะท้อนให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมอันสูงส่งของชาติ และเอกลักษณ์สำคัญที่แสดงถึงชาติที่มีเอกราช ภาษาไทยจึงมีบทบาทกับวิถีชีวิตของคนไทยเพราะใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างคนทั้งชาติให้มีความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย แลกเปลี่ยนความต้องการ ถ่ายทอดความรู้ความคิดประสบการณ์และศิลปวิทยาการ ทั้งยังทำหน้าที่บูรณาการทางสังคม ส่งเสริมความมั่นคง ถ่ายทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ ดังที่สุจริต เพียรชอบ; และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538: 3-4) กล่าวไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ประจำชาติและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ในสรรพวิทยาการต่างๆ สามารถวิเคราะห์เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

การอ่านก็เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เพราะการอ่านช่วยเพิ่มพูนความรู้และโลกทัศน์ให้กว้างไกลมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้มีทักษะด้านการอ่านที่ดีสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอ่านมาช่วยความเคลื่อนไหวต่างๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนและการดำเนินชีวิต

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า เป็นกิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ได้ดีที่สุด มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านเป็นการเรียน การศึกษาหาความรู้ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต (จินตนา ไบกาชยี่. 2534: 57) ปัจจุบันเป็นยุคของการศึกษาที่ไร้พรมแดน ข่าวสารข้อมูล หนังสือพิมพ์ และสื่อต่างๆ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีส่วนในการนำความรู้ใหม่ๆ แนวคิดและเทคโนโลยีที่ทันเหตุการณ์ เพื่อช่วยในการคิด การตัดสินใจและวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล การอ่านจะช่วยให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถเลือกแนวทางในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (ประทีน มหาจันทร์. 2530: 6) การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพและการศึกษาต่อไป

ปัจจุบันการอ่านเป็นกิจกรรมที่เด็กไทยให้ความสำคัญน้อยลง จึงทำให้ทักษะด้านการอ่านด้อยลงอย่างเห็นได้ชัดทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ การขาดการฝึกฝน ครูผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนอ่านหนังสือหรือเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้า นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ

การอ่านหนังสือ ขาดทักษะวิธีการอ่าน เป็นต้น นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมาก อ่านหนังสือไม่เป็น เมื่ออ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เพราะไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องได้ ซึ่งนักอ่านที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์ วิวิจารณ์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้จัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน โดยจัดให้ทักษะด้านการอ่านเป็นสาระหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ความเข้าใจและความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 3)

ในการสร้างความรู้และการฝึกทักษะการคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องใช้กิจกรรมการอ่านจับใจความสำคัญช่วยในการฝึก ดังนั้นการอ่านจับใจความจึงมีความสำคัญสำหรับทักษะด้านการอ่านมาก การที่ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ ผู้อ่านจะต้องจับใจความของเรื่องได้ การสอนอ่านจับใจความที่ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้นั้น ผู้สอนจะต้องเข้าใจถึงธรรมชาติของการอ่าน ความต้องการและจุดมุ่งหมายของผู้เรียน การจัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและเกิดการพัฒนาในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องคำนึงถึงความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนที่แตกต่างกัน บางคนอ่านช้า บางคนอ่านเร็ว บางคนให้ความสนใจรายละเอียดของเรื่องจนไม่สามารถเก็บใจความสำคัญได้ เนื่องจากผู้เขียนไม่ได้แสดงแนวคิดหรือใจความสำคัญของเรื่องให้เห็นอย่างชัดเจน ผู้เรียนจึงไม่สามารถแยกข้อเท็จจริงกับการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนได้

การอ่านให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้นั้น ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างถูกต้อง รวดเร็ว มีความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เข้าใจความคิดและจุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ปัญหาสำคัญในการสอนอ่านภาษาไทยคือ การขาดแคลนสื่อประกอบการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมที่ไม่หลากหลาย ครูผู้สอนก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูผู้สอนยังขาดความเข้าใจในการสอนเน้นการสอนแบบท่องจำทำให้เด็กขาดการฝึกทักษะด้านการวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องเพียงการจำข้อความที่ปรากฏในเรื่อง วัยของผู้เรียนก็มีความสำคัญในการสอนอ่านเช่นกัน ดังที่สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทยได้ทำการวิจัยพบว่าเด็กวัย 15 - 20 ปี (ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา) มีทักษะการอ่านไม่ดีพอ ไม่สามารถจับประเด็นสำคัญในการอ่านได้ จับได้เฉพาะรายละเอียดปลีกย่อย (บันลือ พฤษะวัน. 2539: 28) ขาดความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ไม่สามารถจำเรื่องที่อ่านและเข้าใจซ้ำ

จากปัญหาด้านการสอนอ่านดังที่ได้กล่าวมา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญกับการสอนอ่านจับใจความให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการแก้ปัญหา

ข้อบกพร่องด้านวิธีสอน การผลิตสื่อการอ่านที่ตรงกับระดับความสามารถ ความต้องการและความสนใจของนักเรียน ไม่ควรยึดแต่เพียงเนื้อหาในบทเรียนอย่างเดียว เพราะหลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน เน้นให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาผู้เรียนมีความรู้ที่ไม่กว้างขวางเท่าที่ควร เนื่องจากฟังและปฏิบัติตามแต่เพียงคำสั่งของผู้สอนเท่านั้น ผู้เรียนจึงไม่สามารถที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้ขาดทักษะด้านการอ่านจับใจความด้วยตนเอง

การจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้กิจกรรมที่สื่อความหมายได้จริงในชีวิตประจำวัน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ตีความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ ปัจจุบันมีการนำสื่อการเรียนรู้อะไรใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น โดยพิจารณาสื่อและเทคนิคที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่มีเป็นพื้นฐาน สำหรับการเรียนและวิธีการใหม่ๆ ที่นำมาใช้มีหลายรูปแบบ เช่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนแบบโมดูล บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอนมินิคอร์ส และชุดการเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น โดยเฉพาะการสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง น่าจะเป็นวิธีการพัฒนาและส่งเสริมความเข้าใจทักษะด้านการอ่านให้กับผู้เรียนได้อย่างเห็นได้ชัด

ชุดการเรียนด้วยตนเองจัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีลักษณะเป็นสื่อประสม (Multi - Media) ที่จัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุในซอง กล่องหรือกระเป๋า โดยใช้วิธีการสร้างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการเรียนได้มากกว่าการเรียนในชั้นเรียนปกติ เนื่องจากการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนจะเรียนแต่ละชุดการเรียนได้เร็วหรือช้านั้นก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง โดยไม่ต้องมีการแข่งขันหรือต้องรอคอยผู้อื่น ผู้เรียนสามารถเลือกสื่อการเรียน วิธีการเรียน และกำหนดเวลาในการประเมินผลให้กับตนเองได้ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถเรียนตามลำพังหรือจะปรึกษาหารือหรือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน หรือขอคำแนะนำจากครูก็ได้ นอกจากนี้การใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองยังช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน เพราะชุดการเรียนด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพนั้น สามารถนำไปใช้แทนการสอนปกติได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียน ช่วยให้ผู้สอนวัดผลได้ตรงตามจุดหมายที่ตั้งไว้ มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้าง การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง และนำชุดการเรียนด้วยตนเองไปเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครูในวิชาต่างๆ อาทิ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และงานช่าง เป็นต้น

เนื่องจากเวลาในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนด้านการอ่านมีน้อย เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ รวมถึงมีความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำผลไปปรับปรุงการสอนอ่านจับใจความในกลุ่มสาระภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และได้พัฒนาด้านการอ่านจับใจความ
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความในระดับชั้นอื่นๆให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมนักเรียน 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและดำเนินการ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลอง 18 คาบ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการอ่านจับใจความ แบ่งออกเป็น 8 ชุด คือ

- ชุดที่ 1 พื้นฐานการอ่านจับใจความ
- ชุดที่ 2 กลวิธีการอ่านจับใจความ
- ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา
- ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความข่าว
- ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง
- ชุดที่ 6 การอ่านจับใจความบทความ
- ชุดที่ 7 การอ่านจับใจความเรื่องสั้น
- ชุดที่ 8 การอ่านจับใจความสารคดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ หมายถึง สื่อในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมต่างๆ ตามแต่ละชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและอำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งชุดการเรียนรู้แต่ละชุดประกอบด้วย

- 1.1 คำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 1.2 บัตรเนื้อหา
- 1.3 บัตรกิจกรรม พร้อมเฉลยกิจกรรม
- 1.4 บัตรแบบทดสอบ พร้อมเฉลยแบบทดสอบ

2. การอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถในการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสำคัญ และแนวความคิดของผู้เขียน อีกทั้งเข้าใจภาษาที่ผู้เขียนสื่อออกมา โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับการอ่านเพื่อแปลความความคิดของผู้เขียนมาสู่ความคิดของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางเดียวกัน โดยผู้อ่านสามารถประเมินความเข้าใจได้ด้วยการตั้งคำถามภายหลังการอ่านจบแล้วว่า ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร

3. ผลสัมฤทธิ์ของการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการอ่านจับใจความ โดยที่ผู้เรียนสามารถรวบรวมสาระสำคัญของเรื่องและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ ซึ่ง

สามารถวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

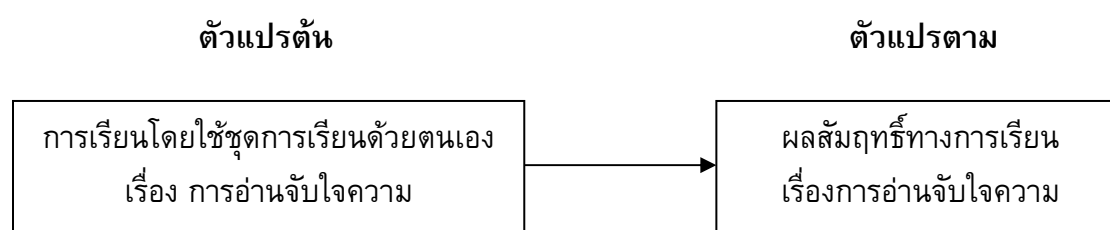
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปของคะแนน ที่ผู้เรียนทำได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและทดสอบหลังเรียน

5. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การนำชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้และผ่านการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ต่ำกว่า 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ต่ำกว่า 80

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการอ่านจับใจความ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 1.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 1.3 ความพร้อมในการรับสารด้วยการอ่าน
 - 1.4 ประเภทของการอ่าน
 - 1.5 ความหมายของการอ่านจับใจความ
 - 1.6 ลักษณะของการอ่านจับใจความ
 - 1.7 จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ
 - 1.8 วิธีการอ่านจับใจความ
 - 1.9 องค์ประกอบของการอ่านจับใจความ
 - 1.10 แนวการสอนและการฝึกอ่านจับใจความ
 - 1.11 ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ
 - 1.12 ทฤษฎีการอ่านจับใจความ
 - 1.13 การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ
 - 1.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้
 - 2.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้
 - 2.4 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 2.5 หลักการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.6 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 2.7 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี
 - 2.8 ประโยชน์ของการใช้ชุดการเรียนรู้
 - 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2 จุดประสงค์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.4 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าชาติใดก็ตาม หากประชากรของชาติมีความสามารถด้านการอ่าน การพัฒนาชาตินั้นก็ย่อมเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อให้บุคลากรของชาติผู้ใฝ่ในการแสวงหาความรู้จากการอ่าน มีทักษะในการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ การอ่านจับใจความเป็นกลวิธีการอ่านวิธีหนึ่งที่คุณเริ่มอ่านได้รับการฝึกฝน

1.1 ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านเหมือนกันบ้าง แตกต่างกันบ้างดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2538: 941) ได้นิยามความหมายของการอ่านไว้ว่า “อ่าน” เป็นคำกริยา หมายความว่า ว่าตามหนังสือ, ออกเสียงตามตัวหนังสือ, ดูหรือเข้าใจความจากหนังสือ, สังเกตหรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ, คิด, นับ, (ไทยเดิม)

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 1) กล่าวว่าไว้ว่า การอ่านคือ ความสามารถในการรับสารผ่านสื่อต่างๆ เข้าใจสาร ตีความได้ถูกต้องและสามารถสื่อสารได้

บันลือ พฤกษ์วัน (2532: 2) กล่าวว่า จากการศึกษาจากตำรับตำราและวิเคราะห์พฤติกรรมการอ่านของผู้เรียน จะสามารถให้ความหมายของคำว่า การอ่านได้หลายนัย ประกอบการนำความหมายของการอ่าน ที่ส่งผลของการอ่านมาใช้ประกอบการอธิบายความหมายด้วย อาจจำแนกความหมายของการอ่านได้ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้ มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำๆ ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือให้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสาน ของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน หรือ ฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เราเรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้ จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่าน ลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านยอมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนโดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลที่อ่านได้ด้วย

4. การอ่าน เป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลายๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกต จำรูปคำ ใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความ หรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1, 2 และ 3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบทั้งสามความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านและนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติ เรียกว่า อ่านเป็น

ประเทิน มหาจันทร์ (2530: 13) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่าน เป็นการระบวนการที่ซับซ้อน เมื่อเด็กเปล่งเสียงตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด ถ้าหากไม่เข้าใจคำพูดนั้นจัดว่าไม่ใช่การอ่านที่สมบูรณ์ เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของการอ่านเท่านั้น ลักษณะการอ่านที่แท้จริงได้แก่ การทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ความหมายดังกล่าวนี้ มิใช่เกิดจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่านเท่านั้น หากขึ้นอยู่กับกระบวนการให้เกิดความคิดรวบยอดหรือจินตนาการ ของผู้อ่านเป็นสำคัญ การเข้าใจตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ที่อ่าน ขึ้นอยู่กับความหมายที่ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน การอ่าน จึงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การแปลความ การตอบสนอง การกำหนดความมุ่งหมาย และการจัดลำดับภาพของตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ที่ผู้อ่านเห็น จะกระตุ้นการทำงานของสมอง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของประสบการณ์ที่ผู้อ่านมีมาก่อน

ดังนั้น จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การอ่านคือ กระบวนการแปลความหมายจากสิ่งที่อ่านทางสายตา เพื่อเก็บรวบรวมความคิดที่เสนอผ่านตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์อย่างมีเหตุผล จนเกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องในสิ่งที่อ่าน แล้วนำความรู้ นั้นไปถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นได้

1.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านนอกจากจะเป็นทักษะของการแสวงหาความรู้แล้ว นักการศึกษายังได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 3) กล่าวว่าไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เล็กจนโต การอ่าน เป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนจะสามารถเล่าเรียนได้เก่งจนประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ผู้สอนจำเป็นจะต้องอ่าน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการสอนอยู่ตลอดเวลา และยังกล่าวว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้มีความชำนาญ เพื่อจะได้สะสมประสบการณ์ทำให้เกิดความคิดกว้างขวาง และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเอาไว้ว่า การอ่าน มีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันของผู้ใฝ่ใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ นอกจากการอ่านจะเป็นเครื่องมือสำหรับให้ผู้อ่านได้มาซึ่งความรู้แล้ว ยังช่วยให้จิตใจมีความสุขและความเพลิดเพลินอีกด้วย บุคคลที่มีชีวิตผ่านพ้นวัยเรียนในโรงเรียนไปแล้ว ถ้ามีนิสัยรักการอ่านหนังสือ ก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ทันสมัยไม่ล้าหลัง ฉะนั้น นักเรียนควรได้รับการชี้แจงให้เข้าใจ การอ่าน คือ การได้รับทราบความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของคนทั้งในอดีตและปัจจุบัน และได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่ต้องการทราบ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาของนักเรียนเอง ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่อบรมให้นักเรียนมีเจตคติและมีนิสัยที่ดีในการอ่านหนังสือและให้รู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์แก่ชีวิตของนักเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง

ปานรวี ยงยุทธวิชัย (2548: 33) กล่าวว่า การอ่านก่อให้เกิดการคิด การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีวิสัยทัศน์ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้

การอ่านมีความสำคัญยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน เพราะการอ่านนอกจากจะเป็นการแสวงหาความรู้จากทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนแล้ว ก็ยังช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินสามารถทำให้อ่านเกิดการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอาชีพ และการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

1.3 ความพร้อมในการรับสารด้วยการอ่าน

ความพร้อมในการรับสาร เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังที่

บันลือ พุกพะวัน (2532: 27) ได้กล่าวสรุปถึงองค์ประกอบแห่งความพร้อมในการรับสารด้วยการอ่านว่า ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ รูปร่าง ขนาด ส่วนสูง น้ำหนัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของร่างกาย โดยที่กรมอนามัยโรงเรียน กระทรวงสาธารณสุข กำหนดเกณฑ์เฉลี่ยไว้ นอกจากนี้ยังเน้นถึงการใช้สายตา หู ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อ มีการทรงตัว มีความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ที่จะจับประคองใช้มือลากเส้น เขียนอักษร และอื่นๆ

2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสามารถในการจำ การตีความ และแปลความ การอธิบายงานที่ตนทำ งานที่เพื่อนทำ เล่าเรื่องราวของตนและผู้อื่นได้ดี เป็นต้น

3. ความพร้อมทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การมีอารมณ์ร่วมสนุกสนาน การรู้จักระงับอารมณ์ การเล่นร่วมกับเพื่อน ไม่แย่งของของคนอื่น รู้จักให้หยิบยืมหรือแบ่งปันของใช้ ช่วยเหลือเพื่อน และอื่นๆ

4. ความพร้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ การมีสมาธิในการฟังนิทานหรือเรื่องราว มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก นำกลุ่ม รู้จักลำดับเหตุการณ์ในนิทานและอื่นๆ

5. ความพร้อมทางพื้นฐานและประสบการณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาพูด การตอบคำถาม การมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัวและอื่นๆ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 32-38) กล่าวถึงความพร้อมในการรับสารด้วยการอ่าน ว่ามีองค์ประกอบเบื้องต้น พอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมในการอ่านของผู้อ่านเอง เช่น ความพร้อมทางร่างกาย ความพร้อมทางอวัยวะในการออกเสียง ความพร้อมทางสังคม ความพร้อมทางอารมณ์ ความพร้อมทางภาษา ความพร้อมทางบ้านหรือครอบครัว ความพร้อมทางเศรษฐกิจ ความพร้อมทางสภาพแวดล้อมทั้งบ้านและโรงเรียน ความพร้อมในด้านเวลา

2. มีประสบการณ์
3. มีความสนใจหรือความสามารถพิเศษ
4. พื้นความรู้
5. แรงจูงใจ
6. หนังสือที่อ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 22) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของความพร้อมที่จะนำไปสู่การอ่าน ว่ามีหลายประการ ได้แก่ อายุ สติปัญญา เพศ การฟัง สุขภาพร่างกาย การรู้จักทิศทาง การมีประสบการณ์ทางภาษา มีความสามารถในการฟัง และการรับรู้ทางสายตา มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทางสังคมและความสนใจในการอ่าน

ดังนั้น การรับสารด้วยการอ่าน จะต้องอาศัยความพร้อมของผู้อ่านเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญา นอกจากจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้อ่านแล้ว สภาพแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียนและที่บ้านก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีการจัดให้เหมาะสม เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้อ่านมีนิสัยรักการอ่านและทำให้การอ่านนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

1.4 ประเภทของการอ่าน

การอ่าน แบ่งออกได้หลายประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายที่จะใช้ในการแบ่ง เช่น

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 19) ได้แบ่งการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านในใจ และการอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงนั้น หมายรวมเอาทั้ง การออกเสียงธรรมชาติและการออกเสียงทำนองเสนาะ

กัลยา ยวนมาลัย (2539: 30) แบ่งกลวิธีการอ่าน สำหรับฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การอ่านเร็วอย่างเข้าใจ
2. การอ่านเพื่อจับใจความ
3. การอ่านเพื่อตีความ
4. การอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์

สนธิ ตั้งทวี (2529: 282) ได้จำแนกประเภทของการอ่านเอาไว้ 7 ประเภท คือ

1. การอ่านวิเคราะห์คำ
2. การอ่านวิเคราะห์ประโยค
3. การอ่านวิเคราะห์ทรรศนะของผู้แต่ง
4. การอ่านตีความ
5. การอ่านขยายความ
6. การอ่านจับใจความ
7. การอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณ

วรรณ โสมประยูร (2537: 127) ได้แบ่งประเภทการอ่าน เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางภาษาได้สะดวกและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การอ่านออกเสียงแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่
 - 1.1 การอ่านร้อยแก้ว
 - 1.2 การอ่านร้อยกรอง
 - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ
2. การอ่านในใจแบ่งได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่
 - 2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่น อ่านตำรา
 - 2.2 การอ่านจับใจความสำคัญหรือสาระสำคัญของเรื่อง เช่น บทความ
 - 2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่น อ่านประวัติศาสตร์
 - 2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ เช่น แนววิธีประกอบอาหาร

อ่านคู่มือการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า

- 2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ
- 2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณ์ญาณเพื่อหา ข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสีย สำหรับเลือกแนวปฏิบัติ เช่น อ่านโฆษณา

- 2.7 การอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อการสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่ต่างๆ

จากการศึกษาประเภทของการอ่าน พอจะสรุปได้ว่า การอ่านสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น จุดประสงค์ของการอ่าน ลักษณะของการอ่าน ซึ่งในงานศึกษาวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาทักษะการอ่านประเภทการอ่านจับใจความ

1.5 ความหมายของการอ่านจับใจความ

มีผู้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้หลายทัศนะ ดังนี้

กัลยา ยวนมาลัย (2539: 32) กล่าวว่า การอ่านเพื่อจับใจความก็คือ การจับประเด็นสำคัญให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร โดยปกติในการเขียนข้อความแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ บางครั้งใจความสำคัญจะอยู่ในประโยคแรก วิธีที่จะจับความคิดให้ได้ นั่นคือ ต้องพยายามจับใจความให้ได้ว่า แต่ละย่อหน้ามีความคิดอะไรแฝงอยู่ อะไรเป็นความคิดสำคัญในย่อหน้านั้น ความคิดสำคัญในแต่ละย่อหน้ามักจะอยู่ที่ประโยคแรก หรือประโยคแรกๆ ของย่อหน้า เพราะปกติการขึ้นย่อหน้าใหม่นั้น หมายถึง การเปลี่ยนความคิดหรือเปลี่ยนเรื่องที่พูด

กรมวิชาการ (2546: 188) กล่าวว่า การอ่านจับใจความหมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง หรือของหนังสือแต่ละเล่ม ที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

แววมยุรา เหมือนนิล (2538: 9) ให้ความหมายการอ่านจับใจความสำคัญไว้ว่า การอ่านจับใจความคือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่อง หรือของหนังสือแต่ละเล่มคืออะไร ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น

ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์ (2542: 236) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญ หรือข้อความที่สำคัญ ด้วยการจดบันทึกย่อ หรือจดจำไว้ในสมอง หรือด้วยวิธีการขีดเส้นใต้ของหนังสือ นั้น ใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับอาจมีลักษณะตามแต่จะต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นความคิด หรือทัศนะของผู้เขียน หรือจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

ศิริพร ลิ้มตระการ (2545: 25) ให้ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเอาไว้ คือ การจับประเด็นให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร การหาประเด็นสำคัญขึ้นอยู่กับลักษณะและความยาวของย่อหน้าและเรื่องด้วย ตามปกติย่อหน้าแต่ละย่อหน้า จะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ บางครั้งใจความสำคัญจะอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่ง ส่วนประโยคอื่นๆ จะเป็นเพียงรายละเอียดประกอบ หรือย่อหน้าบางย่อหน้าเป็นพรรณนาโวหาร ผู้อ่านจะต้องสรุปใจความสำคัญให้ได้ด้วยตัวเอง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 88) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า ถ้าพิจารณาความหมาย การอ่านจับใจความแล้ว จะแบ่งลำดับขั้นตอนของการอ่านได้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร
2. การทำความเข้าใจความหมายของ คำ ประโยค และข้อความ
3. การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน
4. กระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์

นุชน้อย สติธังกูร (2538: 66) ได้ให้ความหมาย การอ่านจับใจความว่าหมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องสำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อค้นหาสาระ หรือจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง ทั้งในส่วนที่เป็นความรู้ ความคิดหรือทัศนะของผู้เขียน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และส่วนที่ขยายใจความสำคัญ

1.6 ลักษณะของการอ่านจับใจความ

นักวิชาการ ได้แบ่งลักษณะของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

ชลธิรา กลัดอยู่ (2517: 25-26) กล่าวว่า การอ่านจับใจความของเรื่องที่ย่านนั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ

1. การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม คือ การทำความเข้าใจเนื้อหาสำคัญของข้อความหรือเนื้อเรื่องที่อ่าน เพื่อให้มองเห็นความสัมพันธ์และรายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ และเข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของเนื้อเรื่องนั้นๆ ได้ การอ่านประเภทนี้ทำได้โดยการพลิกดู และกวาดสายตาผ่านหัวข้อต่างๆ เพื่อให้ทราบว่ ในแต่ละหัวข้อนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีการดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางด้วยวิธีการเชื่อมโยงเนื้อหา หรือมีแนวความคิดต่างๆ อย่างไร

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญคือ การอ่านเพื่อทำความเข้าใจกับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านที่ชำนาญจะไม่อ่านทุกตัวอักษร ในขณะที่ผู้ที่ไม่ชำนาญ จะต้องอ่านอย่างพิถีพิถันจึงจะสามารถจับใจความสำคัญได้ ความสำคัญมิได้จำกัดแต่เพียงเนื้อเรื่องเท่านั้น ผู้อ่านที่ดีจะต้องเก็บเนื้อหา สาระที่สำคัญของเรื่องได้หลายแง่ หลายมุม เช่น เก็บความรู้ เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บแนวคิด หรือทัศนะของผู้เขียน ตลอดจนจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง อาจจะมียุหลายประการ นำหนักความสำคัญอาจจะแตกต่างกันออกไป

พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ (2539: 24, 29) กล่าวว่าไว้ว่า การอ่านจับใจความมี 2 ลักษณะ คือ

1. การอ่านเพื่อจับใจความรวม เป็นการอ่านเพื่อรู้และจะได้ตัดสินใจคุณค่าของหนังสือหรือเรื่องที่อ่านนั้นๆ ว่าสมควรที่จะอ่านอย่างละเอียดหรือไม่ หรือเป็นเครื่องมือชี้แนวทางให้ผู้อ่านรู้ว่า ควรศึกษาค้นคว้าเรื่องใดมาประกอบเพื่อช่วยเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องอย่างไร วิธีเก็บใจความสำคัญ ผู้อ่านอาจตั้งคำถามให้กว้างๆ ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร และพยายามตอบคำถามสั้นๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านที่ละเอียดมากเพื่อให้ได้ความสำคัญของงานเขียนนั้นๆ การอ่านในลักษณะนี้ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจกับข้อความทุกๆ ย่อหน้า ผู้อ่านอาจจะสังเกตประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ซึ่งตามหลักการเขียนย่อหน้าจะประกอบด้วย ประโยคใจความสำคัญและประโยคขยาย ประโยคใจความสำคัญอาจจะอยู่บรรทัดแรกตอนกลางหรือข้อความตอนท้ายของย่อหน้าก็ได้

แววมยุรา เหมือนนิล (2538: 9) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ
2. ส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น ในกรณีเรื่องที่อ่านมีย่อหน้าเดียวในย่อหน้านั้นจะมีใจความสำคัญเพียงเรื่องเดียว นอกจากนั้นเป็นส่วนขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบ ซึ่งอาจจะมีหลายๆ ประเด็นก็ได้

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การอ่านจับใจความส่วนรวม ซึ่งเป็นการอ่านคร่าวๆ เพื่อสำรวจตรวจสอบเนื้อหา หรือเนื้อเรื่องที่อ่านนั้นว่า สมควรที่จะอย่างอย่างละเอียดหรือไม่ และการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งจะเป็นการอ่านที่ละเอียด ต้องอ่านอย่างพิถีพิถันพิจารณาเพื่อให้ได้ใจความสำคัญของงานเขียนนั้นๆ

1.7 จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ

นักวิชาการได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2545: 189) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อจับใจความไว้ว่า

1. เพื่อให้รู้จักใจความสำคัญของเรื่องราว เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องของใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร

2. เพื่อนำใจความสำคัญไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นให้เข้าใจ
3. เพื่อสรุปเนื้อเรื่องที่ได้อ่านนั้นเอาไปใช้ประโยชน์ในการอ่านครั้งต่อไป

สมบัติ มหารศ (2523: 68) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อจับใจความไว้ว่า

1. เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านและจับใจความสำคัญได้ ไม่ใช่อ่านเพื่อจบชั่วโมงไปเฉยๆ

เพื่อให้กิจกรรมการอ่านมีความหมาย

2. ให้ผู้อ่านสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านว่า มีสาระอะไรบ้าง โดยให้เล่า ให้รายงานให้ได้อย่างชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะแสดงว่าผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

3. อ่านเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำ

4. ฝึกการใช้สายตา การอ่านเพื่อความเข้าใจนิยมฝึกทักษะในการอ่านเร็ว และ

ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

5. อ่านเพื่อให้สรุปหรือย่อได้ว่า เรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร แม้จะไม่ละเอียด แต่ให้สามารถบอกระไรได้บ้าง แม้จะไม่ครบบริบูรณ์ก็ตาม

6. อ่านแล้วสามารถคาดการณ์ ทำนายว่า เรื่องที่อ่านนั้นจะลงเอยไปในรูปใด

7. อ่านและทำรายงานย่อได้ โดยเฉพาะการอ่านประเภทนี้ ต้องการฝึกทำบันทึกย่อ จัดทำเอกสารย่อๆ ได้

8. อ่านเพื่อหาความจริง วัน เดือน ปี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ชื่อหรือสถานที่เด่นๆ ในเรื่อง และในขณะเดียวกันก็แสดงข้อคิดเห็นประกอบไปด้วย

มิลเลอร์ (Miller. 1979: 15) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่าน เพื่อจับใจความออกเป็น 6 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อจับใจความคร่าวๆ
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและใจความโดยทั่วๆ ไป
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามติดตามข้อความที่อ่าน
6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายในการอ่านว่า อ่านเพื่ออะไร อ่านทำไม หรือจะอ่านอะไร นั่นคือต้องรู้จักวางแผนในการอ่าน การมีจุดมุ่งหมายในการอ่านจะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์สูงสุดจากการอ่าน

1.8 วิธีการอ่านจับใจความ

เพื่อให้การอ่านจับใจความบรรลุวัตถุประสงค์ นักวิชาการจึงได้เสนอแนะวิธีการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2546: 189) กล่าวว่า การอ่านจับใจความให้บรรลุวัตถุประสงค์มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เช่น อ่านเพื่อหาความรู้ อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อบอกเจตนาของผู้เขียน เพราะจะเป็นแนวทางให้กำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม และจับใจความหรือคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
2. สำรวจส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจง การใช้หนังสือ ภาคผนวก ฯลฯ เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว
3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่า เป็นหนังสือประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางในการอ่านจับใจความสำคัญได้ง่ายขึ้น
4. ใช้ความสามารถทางภาษาด้วยการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่างๆ อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่เคยอ่านมาประกอบ เพื่อจะทำให้เข้าใจและจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

นุชน้อย สติธอังกูร (2538: 67) กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความไว้ว่า

1. พิจารณาความที่ละเอียดหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า

2. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดหรือข้อปลีกย่อยอื่นๆ ออก ซึ่งได้แก่ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย ข้อความเปรียบเทียบ ตัวเลข สถิติ วัน เดือน ปี (ในกรณีที่ไมต้องการผลทางตัวเลข) ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียน ซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ

3. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ประทีป วาทิกทินกร (2535: 82) กล่าวว่า วิธีจับใจความสำคัญอาจจะกระทำได้ด้วยยึดหลัก ดังนี้

1. อ่านเรื่องราวให้ตลอดทั้งเรื่อง

2. ตั้งคำถาม ถามตัวเองสั้นๆ ว่า เรื่องอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไม บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้ แต่เราต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วน เพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุด

3. ขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ
แวมยุรา เหมือนนิล (2538: 23-30) กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความสำคัญไว้ดังนี้

1. ควรเริ่มต้นการอ่านจับใจความสำคัญ ในแต่ละย่อหน้าให้ถูกต้องแม่นยำ เพราะในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่เพียงใจความเดียว และเมื่อนำประเด็นที่สำคัญของแต่ละย่อหน้ามาพิจารณารวมกัน จะได้แนวคิดหรือแก่นของเรื่องที่สำคัญที่สุดได้ง่ายขึ้น

2. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึงข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่นๆ ในย่อหน้านั้นๆ ไว้ทั้งหมด

3. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ส่วนมากมักจะอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งซึ่งสามารถสังเกตได้ดังนี้

3.1 ประโยคตอนต้นย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุด เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ แล้วจึงขยายรายละเอียด เพื่อให้ชัดเจนขึ้นภายหลัง

3.2 ประโยคตอนท้ายย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญรองลงมาจากประโยคตอนต้นย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียดหรือประเด็นย่อยมาก่อน แล้วจึงสรุปด้วยประโยคที่เป็นประเด็นสำคัญไว้ภายหลัง

3.3 ประโยคตอนกลางย่อหน้า เป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยาก เพราะต้องพิจารณาเปรียบเทียบให้ได้ว่า สาระสำคัญที่สุดอยู่ในประโยคใด

3.4 ไม่ปรากฏในประโยคใดอย่างชัดเจน อาจอยู่ในหลายประโยค หรือรวมๆ อยู่ในย่อหน้า ซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง เป็นการอ่านจับใจความที่ยากกว่าอย่างอื่น ผู้อ่านอาจจะใช้วิธีในการตั้งคำถามกับตัวเองว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นถึงส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญ และส่วนที่เป็นประเด็นเสริมหรือการขยายความได้ง่ายขึ้น

4. การตัดประโยค หรือตัดข้อความที่เป็นส่วนขยาย หรือตัดข้อความที่ไม่จำเป็นในแต่ละย่อหน้าออก ก็จะเหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้านั้นๆ

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า วิธีในการอ่านจับใจความนั้น ผู้อ่านจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน ต่อจากนั้น จึงสำรวจส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ อ่านเนื้อหาของเรื่องทั้งหมด

ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยไม่หยุดอ่านเข้าไปอ่านเฉพาะตอนใดตอนหนึ่ง เมื่ออ่านจบเรื่องแล้วให้พิจารณาหาประโยชน์ใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า ซึ่งอาจจะอยู่ตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายของย่อหน้า หรืออาจจะไม่ปรากฏให้เห็น ผู้อ่านอาจจะตั้งคำถามกับตนเองว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และส่วนที่เป็นส่วนขยาย ทำให้สามารถแยกแยะใจความสำคัญได้ง่ายขึ้น จากนั้นจึงสรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง

1.9 องค์ประกอบของการอ่านจับใจความ

องค์ประกอบที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านจับใจความได้ดีนั้น นักวิชาการได้เสนอแนะองค์ประกอบของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

แฮร์ริส (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2545: 97-98; อ้างอิงจาก Harris. 1970: 249-261) กล่าวถึง ความรู้พื้นฐานอันเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะทำให้ผู้อ่านจับใจความได้ดีมี 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี หลักภาษาและการใช้ภาษา ซึ่งจะช่วยให้อ่าน ฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง หากผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องก็จะใช้เวลาน้อยลงในการอ่านจับใจความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น การวินิจฉัยข้อมูลจากการอ่าน ขึ้นอยู่กับความรู้ในเนื้อเรื่องเดิม

3. องค์ประกอบทางด้านความคิด เมื่อบุคคลเริ่มต้นรู้จักสื่อสาร ก็จะเริ่มต้นคิดเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ หรือสิ่งอื่นๆ ที่ผ่านเข้าไปในสมอง ครั้นเมื่อโตขึ้นถึงวัยที่สามารถอ่านจับใจความก็จะสะสมความคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

แวมยูรา เหมือนนิล (2538: 11-14) กล่าวว่า การอ่านจับใจความให้เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว ต้องอาศัยแนวทางและพื้นฐานสำคัญหลายประการดังนี้

1. สืบตรวจสอบประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ เพราะส่วนประกอบของหนังสือ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการใช้หนังสือ ฯลฯ ก็มีส่วนทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

2. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน

3. มีความสามารถทางภาษา นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง ในการอ่านจับใจความโดยเฉพาะทักษะในการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่างๆ ในเรื่องให้เข้าใจอย่างถูกต้องรวดเร็ว เพราะหากไม่เข้าใจความหมายของคำเสียแต่เบื้องต้นแล้ว ย่อมไม่มีโอกาสอ่านจับใจความได้เลย

4. มีประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านจะทำให้เข้าใจและจับใจความเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น

5. ความเข้าใจลักษณะของหนังสือ หนังสือแต่ละประเภทมีรูปแบบการแต่ง และเป้าหมายของเรื่องที่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การอ่านจับใจความบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้นั้น ก็คือ ตัวผู้อ่าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ หากผู้อ่านขาดความรู้ด้านภาษา ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น การอ่านจับใจความก็เป็นเรื่องยากที่จะประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์

1.10 แนวการสอนและการฝึกอ่านจับใจความ

เพื่อให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการสอนและฝึกการจับใจความให้กับผู้เรียน มีผู้เสนอแนะวิธีการไว้ดังต่อไปนี้

บันลือ พุกกะวัน (2532: 145-146) กล่าวถึงแนวการสอน อ่านเพื่อจับใจความสำคัญว่า ครูควรศึกษาลักษณะสำคัญของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ แล้ววางแนวฝึกไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. ฝึกการอ่านแบบอ่านคร่าวๆ เพื่อจะหาสิ่งที่น่าสนใจ หรือสิ่งที่ต้องการของผู้อ่าน โดยอาจฝึกได้ดังนี้

1.1 ให้อ่านเรื่องราวหรือบทความ โดยอ่านอย่างรวดเร็ว ช้าๆ หรืออ่านอย่างลวกๆ เพื่อจะรู้ว่าเรื่องนั้นมีขอบเขตหรือกล่าวถึงเรื่องอะไร ทำนองใด

1.2 ถ้าเป็นบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ลองอ่านสัก 2-3 หน้า เพื่อดูว่ามีคุณค่าน่าสนใจมากน้อยเพียงใด หรือไพเราะหรือไม่

1.3 ให้อ่านเฉพาะหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งให้ละเอียด เพื่อทราบทรรศนะความคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือเจตนาของผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียง โดยมากจะใช้การอ่านคำนำ อารัมภบท

1.4 ให้อ่านตลอดทั้งเรื่อง เพื่อประเมินดูว่า เรื่องนั้นให้ประโยชน์ทางใด มีจุดเด่นตรงไหน ตอนไหนบ้าง

1.5 เมื่ออ่านแล้วพิจารณาตรวจสอบเรื่องราวโดยส่วนรวมว่า เป็นเรื่องยากหรือง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน หรือใช้ความคิดของตนประเมินเรื่องราวนั้นๆ

2. ฝึกอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การย่อความ

2.1 ฝึกการอ่านนิทานแล้วเล่าเรื่องอย่างย่อได้ว่า เรื่องเป็นมาและสรุปอย่างไร หากจะถามถึงตัวละครก็อาจบอกได้ว่า มีลักษณะอย่างไร หรือเป็นเรื่องที่มีเหตุผลหรือไม่

2.2 เมื่อมอบหมายให้เด็กอ่าน นิทานหรือเรื่องราวใดๆ ครูจำเป็นต้องตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่องนั้น ให้นักเรียนหาคำตอบเป็นตอนๆ ไปโดยลำดับ

2.3 ฝึกให้นักเรียนอ่านบทความที่ให้ความรู้ แล้วให้ตั้งหัวข้อเรื่อง ชื่อเรื่องไว้แต่ละอนุเฉท เรื่องนั้นอาจมี 2-3 หรือหลายอนุเฉท

2.4 ในการตรวจสอบ หรือการตั้งชื่อเรื่องแต่ละอนุเฉทนั้น ควรจะมีการอภิปรายว่า ควรจะตั้งชื่ออนุเฉทนั้นอย่างไรจึงจะเหมาะสม และชื่อเรื่องจะคลุมเรื่องราวนั้นๆ ได้ดี

2.5 ให้นักเรียนรวบรวม 2-3 อนุเฉทหรือหลายอนุเฉทนั้นเป็นหัวเรื่องหรือประโยค หรือทำให้เรื่องสั้นเข้า

2.6 ฝึกให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ให้ดูชื่อเรื่องแต่ละคอลัมน์ จะเห็นได้ว่า แต่ละคอลัมน์จะมีการตั้งชื่อไว้ แล้วลองค้นหาคอลัมน์ที่จะอ่านในหน้าอื่นๆ บ่อยๆ เด็กจะเข้าใจในเรื่องการตั้งชื่อเรื่องแต่ละตอนในข้อ 2.3, 2.4 และ 2.5 ได้ดียิ่งขึ้น

2.7 ฝึกให้นักเรียนสังเกตดูว่าประโยคใด เป็นประโยคบอกใจความสำคัญของเรื่อง และประโยคแบบใดเป็นประโยคที่เป็นผลความ

2.8 ในการอ่านบทความ เรื่องราวหรือหนังสือสังคมศึกษาและอื่นๆ ให้นักเรียนใช้วิธีขีดเส้นใต้เฉพาะข้อความที่สำคัญเข้าไว้ เป็นตอนๆ

2.9 ให้หกลอมข้อความที่ย่นย่อ หรือขีดเส้นใต้เข้าไว้ด้วยกัน แล้วปรุงแต่งให้ข้อความกลมกลืนกัน ก็จะกลายเป็นการย่อเรื่อง

2.10 ลองตรวจข้อความที่ย่อเรื่องไว้อีกครั้งหนึ่งว่า มีความสอดคล้องกัน ครอบคลุม และบอกเรื่องสั้นเฉพาะจุดสำคัญในเรื่องได้ดี เป็นไปตามคำสั่งที่กำหนดว่า ให้ย่อเรื่องนั้นให้ได้ไม่เกิน 4 หรือ 8 บรรทัด แล้วแต่กรณี

2.11 จำต้องให้นักเรียนอ่านคำนำของหนังสือที่จะอ่าน เพื่อจะได้ทราบเจตนาของผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงมักจะเขียนบอกสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนไว้ในคำนำ

2.12 บทความส่วนใหญ่จะเน้นสาระสำคัญ หรือสรุปสาระสำคัญไว้ในตอนท้ายของเรื่อง อย่างที่เราเรียกว่า บทสรุป ซึ่งบทสรุปอาจเป็นแนวทางในการย่อความสำคัญของเรื่องได้เป็นอย่างดี อีกส่วนหนึ่ง

2.13 เมื่อฝึกตามขั้นตอนที่เสนอแนะโดยสม่ำเสมอ ก็ควรให้นักเรียนอ่านเรื่องราวทั้งหมด และย่อเรื่องโดยทันทีที่ก็อาจทำได้ ทั้งนี้เพราะเด็กมีทักษะในความเข้าใจภาษาเพียงพอ เมื่ออ่านเรื่องราวแล้วจะบันทึกเรื่องย่อๆ ได้ทันที

2.14 ฝึกให้นักเรียนอ่านแล้วทำรายงาน หรือรายงานด้วยปากเปล่าหน้าชั้นเรียน โดยกำหนดเวลาแต่ละกลุ่มไว้ เมื่อครบรอบหัวเรื่องใหญ่ เด็กจะรู้จักช่วยกันแบ่งงานที่ได้ ไปค้นคว้าย่อเรื่องแต่ละหัวข้อย่อย แล้วรวมกลุ่มเพื่อสำรวจสาระสำคัญที่จะต้องรายงาน อาจแบ่งกันทำหน้าที่รายงานเรื่องนั้นได้ดีอีกด้วย

2.15 ควรจัดแบ่งงานผลัดเปลี่ยนกันย่อข่าว เหตุการณ์ จากหนังสือพิมพ์ โดยฝึกเสนอข่าวสำคัญอย่างย่อที่ป้ายประกาศเป็นประจำ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญได้อย่างดีอีกทางหนึ่ง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 89-92) ได้เสนอทักษะพิเศษที่ครูควรฝึกเพิ่มให้นักเรียนในการอ่านจับใจความ สรุปได้ดังนี้

1. ค้นหาใจความสำคัญที่มีอยู่ในข้อความของแต่ละตอนของเรื่องที่อ่าน
2. การค้นหาส่วนปลีกย่อยที่ให้ความรู้
3. การสังเกตการณ์ที่เรียงลำดับ
4. การให้รู้จักทำนายผล
5. การค้นหาถ้อยคำหรือประโยคที่ให้ความรู้ลึกซึ้งประทับใจ

6. การเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน
7. การติดตามทิศทางการดำเนินเรื่อง
8. การหาข้อความตามการใช้ประโยชน์
9. การให้รู้จักสรุปเรื่องที่อ่าน
10. การวิเคราะห์โครงสร้างระหว่างการอ่าน
11. การศึกษารูปแบบของหนังสือหรือเรื่องที่อ่าน
12. การประเมินเนื้อเรื่อง
13. การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวให้ผูกพันกับเรื่องที่อ่าน
14. การรู้จักเปรียบเทียบความรู้ที่ได้รับจากการอ่านเรื่องเดียวกัน
15. การค้นหาแหล่งที่อ้างอิงของผู้เขียน
16. การหาแนวทางหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
17. การพิจารณาข้อความในส่วนที่อาจแทรกการโฆษณา

จากแนวการสอนและการฝึกการอ่านจับใจความข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนทักษะในการอ่านจับใจความนั้น นักเรียนจะต้องฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ซึ่งจะทำให้การอ่านจับใจความได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1.11 ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ

เพื่อให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์สูงสุดจากการอ่าน นักวิชาการจึงเสนอลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ ไว้ดังนี้

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2545: 112-113) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยา การอ่านมีอวัยวะที่ทำงานเกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ตา หู ปาก และสมอง โดยแบ่งได้ 3 แบบ ดังนี้

1. การอ่านจากล่างไปสู่บน เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านจะทำความรู้จัก และเข้าใจความหมายของคำใหม่ก่อน แล้วจึงเริ่มต้นอ่านเรื่องทั้งหมด ดังนั้นคำว่า “ล่าง” จึงหมายถึง เรื่องหรือสารที่อ่าน ส่วนคำว่า “บน” หมายถึง สมองที่จะทำหน้าที่รับรู้และเก็บใจความหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้จากการอ่านนั่นเอง ผู้อ่านที่อ่านโดยใช้กระบวนการนี้ มักจะอ่านเรื่องที่มีความยากง่ายสูงกว่าระดับความสามารถในการอ่านของตน หรืออาจเป็นเรื่องประเภทวิชาการที่มีคำศัพท์เฉพาะ ที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะอ่านจับใจความ

ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการล่างไปสู่บน

1) ใช้วิธีกวาดสายตารวดเร็ว ตั้งแต่บรรทัดแรกไปจนถึงบรรทัดสุดท้ายของเรื่อง จากนั้นบันทึกคำใหม่ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2) ทำความคุ้นเคยกับคำใหม่ โดยศึกษาจากความหมาย และวิธีใช้คำเหล่านั้นให้เข้าใจ

3) หลังจากที่ได้เข้าใจความหมายของคำใหม่ทุกคำแล้ว ให้อ่านเรื่องอย่างละเอียด

4) สรุปเรื่องให้มีแต่ใจความสำคัญ

5) หาแนวคิดของเรื่องที่ได้อ่าน

2. การอ่านจากบนไปสู่ล่าง เป็นกระบวนการอ่านที่เน้นการใช้สมองเก็บใจความสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านจะต้องอ่านจับใจความให้เข้าใจตลอดทั้งเรื่อง แล้วย้อนกลับมาศึกษาความหมายของคำยาก ที่ผู้อ่านไม่เคยรู้จักมาก่อน

ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการบนไปสู่ล่าง

1) ใช้วิธีการอ่านจับใจความเนื้อเรื่อง โดยกวาดสายตาและเคลื่อนสายตาอย่างรวดเร็ว สมองจะทำหน้าที่รับรู้ จับใจความสำคัญ ดีความ และประเมินค่าของเรื่องที่อ่าน โดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาของตน เป็นเครื่องมือวินิจฉัยความถูกต้องในเนื้อเรื่อง

2) ใช้วิธีเดาคำยากที่ผู้อ่านไม่เคยพบเห็นมาก่อน โดยใช้ประโยคข้างหน้า และข้างหลังของคำนั้นเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจความหมายของคำ

3) เรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง เพื่อนำไปสู่การสรุปเรื่องและหาแนวความคิด

4) บันทึกคำใหม่ ศึกษาความหมาย หน้าที่ ชนิด และที่มาของคำเหล่านั้น

5) อ่านทบทวนอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้ใจความที่ถูกต้อง

6) พิจารณาข้อสรุป และแนวความคิดว่า ถูกต้องหรือไม่ภายหลังจากการอ่านเรื่องโดยละเอียดแล้ว

3. การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ เป็นการอ่านที่ผสมผสานกระบวนการอ่านแบบล่างไปสู่บน และแบบบนไปสู่ล่าง เข้าด้วยกัน

ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการปฏิสัมพันธ์

1) แบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอนๆ ตามความเหมาะสมของผู้อ่าน

2) อ่านจับใจความอย่างละเอียดทีละย่อหน้าหรือทีละตอน ในขณะที่อ่านสังเกตคำใหม่ที่ไม่เข้าใจความหมายแล้วบันทึกไว้ และศึกษาความหมาย ตลอดจนหน้าที่ของคำเหล่านั้นทันที

3) อ่านเนื้อเรื่องต่อไป ซึ่งจะปฏิบัติเช่นเดียวกันจนจบเรื่อง

4) ทบทวนความหมายและหน้าที่ของคำที่บันทึกไว้อย่างละเอียด

5) อ่านเรื่องซ้ำอีกครั้ง เพื่อไม่ให้พลาดรายละเอียดที่สำคัญของเนื้อเรื่อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 95) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เป็นการทำงานประสานกันระหว่างการมองเห็น การได้ยิน และการแปลความของสมอง ดังนั้น การอ่านที่จะได้ผล จำเป็นต้องมีลำดับขั้นของการคิด ตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งถึงขั้นสูงสุด นักจิตวิทยาของการอ่านได้นำหลักการของ บี.เอส.บลูม (B.S. Bloom) มาทำการประยุกต์ใช้ในการฝึกอ่าน ซึ่งมีทั้งหมด 6 ชั้น แต่ละชั้นมีลำดับขั้นของการคิดที่แตกต่างกัน ชั้นที่ 1-3 เป็นการคิดขั้นเบื้องต้น สำหรับชั้นที่ 4-6 เป็นการคิดขั้นสูง ในแต่ละชั้นจะมีจุดมุ่งหมายของการคิดเรียงลำดับจากชั้นที่ 1-6 ดังนี้

ชั้นที่ 1 จำ เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ

ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่าน ด้วยคำพูดของตนเองได้เข้าใจ ความคิด ถ้อยคำ ประโยคและข้อความที่ให้คิดสนใจ สรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์ โดยใช้คำพูดของตนเอง

ขั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนควรมีการฝึกนำถ้อยคำ ประโยค และเหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาในวิชาอื่นๆ

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำ ที่มีความหมายหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง รู้จักค้นหาลักษณะโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่าน สุภาษิตหรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกัน และต่างกันได้ด้วย

ขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิด ที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่านว่าอะไรคือ ส่วนที่จริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และยิ่งรวมไปถึงความเป็นเหตุเป็นผลด้วย

จากลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ จะเห็นได้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นของการคิด 6 ขั้นคือ จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ครูจึงควรฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดทั้ง 6 ขั้นด้วย เพื่อความสมบูรณ์ของการสอนอ่านจับใจความ

1.12 ทฤษฎีการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่นักวิชาการเสนอแนะว่าควรนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 97) กล่าวแนะว่า ทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ ซึ่งควรนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อเตรียมการสอน มีดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งเน้นทางด้านสติปัญญา โดยกล่าวว่า ผู้ที่มีสติปัญญาดี จะสามารถรับรู้ และอ่านจับใจความได้ในเวลาอันรวดเร็ว ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีสติปัญญาไม่ดี จะใช้เวลาในการอ่านเพิ่มขึ้น ดังนั้นการให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนบ่อยๆ ก็เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความดีขึ้น

2. ทฤษฎีการให้สิ่งเร้าและการตอบสนอง เน้นการกระทำซ้ำๆ จนตอบสนองโดยอัตโนมัติ ดังนั้นการจัดหาเรื่องที่ตรงกับความสนใจ ก็เป็นสิ่งเร้าที่ช่วยให้เกิดความต้องการที่จะอ่าน ผลที่ได้คือการตอบสนองที่ดี

3. ทฤษฎีของ เกสทอลท์ (Gestalt) เน้นความสำคัญของการจัดเตรียม คือ กฎของการรับรู้ ที่ประยุกต์เข้ามาสู่การสอนอ่าน ซึ่งแยกเป็นกฎได้ 3 ข้อ คือ

3.1 กฎของความคล้ายกัน เป็นการจัดสิ่งทีคล้ายกันเอาไว้ด้วยกัน เช่น คำที่คล้ายกัน โครงสร้างของประโยค เนื้อเรื่อง รวมทั้งสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน หากจัดไว้เป็นหมวดหมู่ ก็จะช่วยให้เกิดการรับรู้ได้เร็วขึ้น

3.2 กฎของความชอบ เป็นหลักสำคัญในการสอนอ่านจับใจความ หากนักเรียนได้อ่านในสิ่งที่ตนเองชอบ ก็จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหมายต่อตัวนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.3 กฎของการต่อเนื่อง เป็นการพิจารณาโครงสร้างของการสอนอ่าน ให้มีลักษณะต่อเนื่องกัน ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาการอ่านเป็นไปโดยไม่หยุดชะงัก

จากทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความดังกล่าวข้างต้น ครูควรจะนำทฤษฎีการอ่านจับใจความ มาใช้ประโยชน์สำหรับจัดเตรียมการสอน เพื่อให้การสอนอ่านจับใจความ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.13 การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ

การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ กระทำด้วยวิธีการต่างๆ ครูจะใช้วิธีการใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ

แวมมยุรา เหมือนนิล (2538: 16) กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่าสามารถอ่านจับใจความได้หรือไม่นั้น อาจพิจารณาจากทักษะต่อไปนี้

1. การจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง

รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ

3. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. การรู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้
5. การรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้วได้
6. การให้ตัวอย่างประกอบได้
7. การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้
8. การกล่าวสรุปได้ ฯลฯ

สายสุนี สกุลแก้ว (2534: 30) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) ข้อสอบนี้นำไปให้นักเรียนทำเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ (Norms) แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยข้อความเป็นตอนๆ หรือเรื่องสั้นๆ ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบ เรียงจากเรื่องที่ย่างไปหายาก จำกัดเวลานักเรียนจะได้รับคะแนนตามความสามารถของความเข้าใจในการอ่านแบบทดสอบ คะแนนจะออกมาในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) เปอร์เซ็นไทล์ (Percentile) หรือระดับ (Grade Equivalent)

2. แบบทดสอบชนิดอิงเกณฑ์ (Criterion - Referenced Test) ลักษณะของแบบทดสอบนี้จะคล้ายกับแบบแรก คือ มีข้อความเป็นตอนๆ หรือเรื่องสั้นๆ ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบ แต่จะไม่เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติหรือนักเรียนกลุ่มอื่นๆ คะแนนของนักเรียนขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เกณฑ์ที่ถือว่านักเรียนมีความสำเร็จจากการอ่านนั้นจะอยู่ระหว่างร้อยละ 80 และ 90

จากคำกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความนั้น สามารถทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัด วิธีวัด และการใช้เครื่องมือสำหรับวัด

1.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความที่มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ดังนี้

พัชนี หนูคง (2546: 92) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนการอ่านภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 87.5/86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80

พัชรา พรหมณี (2549: 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.14/81.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาณี ชูเกลี้ยง (2542: 40) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ตามวิธีพานอรามา เพื่อใช้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ตามวิธีพานอรามา เพื่อใช้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 82.47/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ สูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรีย์มาศ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์ (2544: 106) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 82.17/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สูงกว่าก่อนเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยอาศัยหลักการอ่าน และวิธีการอ่านที่ถูกต้อง หลักการอ่านและวิธีการอ่านที่ถูกต้องจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยการฝึกฝน ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาสื่อหรืออุปกรณ์การสอนต่างๆ มาประกอบการสอนเพื่อช่วยฝึกฝนให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่าน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

2.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้

ได้มีการศึกษาหลายท่าน ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ฮุตตัน; และคนอื่นๆ (Houston; & other. 1972: 10-15) ได้ให้ความหมายว่าชุดการเรียนรู้เป็นชุดของประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

แคปเฟอร์; และแคปเฟอร์ (Kapfer; & Kapfer. 1972: 3-10) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า เป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ เนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการเรียนรู้นั้น ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียนรู้

ดูวน (Duane. 1973: 169) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า เป็นชุดการเรียนรู้รายบุคคล (Individualized Instruction) อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมาย ผู้เรียนจะเรียนได้ตามอัตราความสามารถและความต้องการของตนเอง

สมิท (Smith. 1973: 24-25) ได้อธิบายเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ว่า ในการให้ชุดการเรียนรู้เราต้องยอมให้นักเรียนมีโอกาสเรียนข้ามชั้น ชุดการเรียนรู้ในบางหน่วยได้ เมื่อนักเรียนมีพื้นความรู้หรือสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้และต้องยอมให้นักเรียนมีโอกาสตรวจผลความก้าวหน้าของตนเองก่อนที่จะวัดผล ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนนั้นจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและวิธีการต่างๆ ให้แก่นักเรียนด้วย เพื่อที่จะให้การเรียนนั้นบรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลายๆ อย่าง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางการเรียนดีขึ้น
2. หาวิธีการหลายๆ รูปแบบ โดยมีจุดประสงค์และกระบวนการหลายอย่าง เช่น อาจจะจัดให้เป็นไปตามขนาดของกลุ่มและจะจัดหาวิธีการที่เหมาะสมเฉพาะแต่ละกลุ่มด้วย
3. แบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย
4. จัดทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง ให้นักเรียนได้เลือกและมีส่วนร่วมในบทเรียน

นอกจากนี้ สมิท ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ชุดการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องมีสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เช่น มีสีสันต่างๆ มีภาพประกอบตามความจำเป็น และรวบรวมสื่อและเรื่องราวต่างๆ ในกล่องเล็กๆ ที่เหมาะสม จะทำให้เกิดความสะดวกสบายในการเก็บรักษาและการนำเอามาใช้อีกด้วย

มัวร์ (Moore. 1974: 24) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า เป็นการศึกษารายบุคคลที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมหลายชนิดตามความเหมาะสม

เว็บเบอร์ (Webber. 1977: 67-68) กล่าวว่า การเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น นักเรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเองตลอดเวลา ดังนั้น ถ้านักเรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและวินัยในตนเองเพียงพอแล้วย่อมทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเด็กอาจจะยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียน ไม่เข้าใจงานที่สั่งให้ทำหรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งแกร่งในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524: 174-175) ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้ต่างๆ กัน ดังนี้ ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) และคำว่าชุดการสอน (Instructional Package) แตกต่างไปว่า ชุดการสอนเป็นคำที่ใช้มาดั้งเดิม แต่การใช้คำว่าชุดการสอนทำให้ครูเกิดแนวคิดที่ว่าสื่อการเรียนทั้งหลายที่จัดรวบรวมไว้เพื่อให้ครูเป็นคนลงมือใช้ ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมก็คือครู นักเรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) เพื่อย้ำถึงแนวการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้สื่อต่างๆ ในชุดการเรียนรู้เพื่อศึกษาดด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ครูลดบทบาทในการบอกลงและสามารถนำไปใช้สอนซ่อมเสริมด้วยตนเองได้

นิพนธ์ ศุภปรีดี (2525: 74-75) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า เป็นการรวบรวมสื่อการเรียนสำเร็จรูป ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างสะดวก เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ชุดการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วยสื่อต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี โดยพิจารณาจากสื่อที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เหมาะกับประสบการณ์ของผู้เรียนและเป็นสื่อที่จัดหาได้ไม่ลำบากนัก

บุญเกื้อ คอระหาเวช (2530: 66-67) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า ชุดการเรียนรู้จัดว่าเป็นสื่อประสม (Multimedia) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ จัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่าชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536: 265) ได้กล่าวว่าชุดการเรียนรู้ หมายถึง ชุดของโปรแกรมสื่อประสม ที่มีการนำเอาวิธีการจัดระบบมาใช้ในการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาดด้วยตนเองตามความสามารถตามอัตราการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

ยุพิน พิพิธกุล (2537: 176) ได้ให้ความหมายของคำว่าชุดการเรียนรู้ว่า เป็นชุดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ในชุดการเรียนรู้นั้นประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงานพร้อมเฉลย บัตรทดสอบพร้อมเฉลยในชุดการเรียนรู้จะมีสื่อการเรียนรู้ไว้พร้อมเพื่อให้ผู้เรียนใช้ประกอบการเรียนเรื่องนั้นๆ

จากที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้ พอสรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้เป็นการรวบรวมสื่อประสมที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยผู้เรียนจะเรียนไปตามความสามารถ ความต้องการและความสะดวกของ

ตนเอง เมื่อศึกษาจบแล้วก็จะทำการทดสอบเพื่อประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายและช่วยส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบของนักเรียนได้

2.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524: 61) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลักษณะของผู้ใช้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนรู้สำหรับครูหรือชุดการเรียนการสอน เหมาะสำหรับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย ประกอบด้วย คู่มือครูและเครื่องมือที่ครูใช้ในการสอนนักเรียน โดยครูเป็นผู้ทำและควบคุมกิจกรรมทั้งหมด นักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายใต้การดูแลของครู

2. ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักเรียนจะต้องเรียนรู้และทำกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถกำหนดเวลาและสถานที่ได้ตามความต้องการ ครูเป็นผู้ทำหน้าที่ในการจัดและมอบชุดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน คอยให้คำแนะนำและประเมินผลจากการทำงานของนักเรียน เหมาะสำหรับการเรียนการสอนที่มีระยะเวลาในการเรียนน้อย ช่วยในเรื่องของความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีการเรียนรู้ช้าหรือเรียนรู้ได้เร็ว นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้นี้จะทำให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสามารถควบคุมตัวเอง และเกิดการพัฒนาตนเองในการเฝ้าหาความรู้

3. ชุดการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนใช้ร่วมกัน เป็นการนำชุดการเรียนรู้ 2 ประเภทแรกมาผสมกัน โดยครูจะเป็นผู้ควบคุมและทำกิจกรรมบางอย่างให้นักเรียนดู บางกิจกรรมครูและนักเรียนต้องร่วมกันทำ บางกิจกรรมนักเรียนต้องทำคนเดียวหรือร่วมกันทำ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการเรียนนั้นๆ ชุดการเรียนรู้ประเภทนี้เหมาะสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

2.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

การสร้างชุดการเรียนรู้นั้น ผู้สร้างจะต้องศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ว่ามีองค์ประกอบหลักอะไรบ้าง เพื่อจะได้นำมากำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ที่จะสร้างขึ้น และมีการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

คาร์ดาเรลลี (Caradarelli. 1973: 150) ได้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ว่าต้องประกอบด้วย

1. หัวข้อ (Topic)
2. หัวข้อย่อย (Subtopic)
3. จุดมุ่งหมายหรือเหตุผล (Rational)
4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)
5. การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
6. กิจกรรมและการประเมินตนเอง (Activities and Self - Evaluation)
7. การทดสอบย่อย (Quiz หรือ Formative Test)

8. การทดสอบขั้นสุดท้าย (Post-test หรือ Summative Evaluation)

ดวน (Duane. 1973: 169) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของชุดการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายและเนื้อหา
2. บรรยายเนื้อหา
3. มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติ
5. มีเครื่องมือวัดผลก่อนการเรียนรู้ ระหว่างเรียนและหลังเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 120) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือครูสำหรับผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ และ/หรือผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้
2. เนื้อหาสาระและสื่อโดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการเรียนรู้แบบประสมและกิจกรรมการเรียนรู้

เรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ให้นักเรียน

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัดรายงานการค้นคว้า และผลการเรียนรู้ในรูปแบบสอบถามต่าง ๆ ส่วนประกอบทั้งหมดจะอยู่ในกล่องหรือซองโดยจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการใช้

บุญเกื้อ คอระหาเวช (2530: 71) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ว่า สามารถจำแนกได้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือ เป็นคู่มือสำหรับผู้เรียน ภายในจะมีคำชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย คำอธิบายเรื่องที่จะศึกษาคำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมและการสรุปบทเรียน บัตรนี้นิยมใช้กระดาษแข็งตัดเป็นบัตรขนาด 6 x 8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจประกอบด้วย บทเรียนโปรแกรม สไลด์ แผ่นภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้ตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลอาจเป็นแบบฝึกหัดเติมคำลงในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูก จับคู่ดูผลการทดลองหรือทำกิจกรรม

บุญชม ศรีสะอาด (2537: 95-96) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ศึกษาและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียน การจัดชั้นเรียน (ในกรณีของชุดการสอนที่มุ่งใช้กับกลุ่มย่อย เช่น ในศูนย์การเรียนรู้)

2. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำสั่งให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม โดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

3. แบบทดสอบวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้ในการตรวจสอบหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อสังเกตผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนว่าตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

4. สื่อการเรียนต่างๆ เป็นสื่อที่ใช้ประกอบการศึกษาในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้เรียน ซึ่งมีหลายชนิดประกอบกัน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ อาทิ บทความ จุลสาร บทเรียน โปรแกรม หรือสื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ อาทิ รูปภาพ แผนภูมิต่างๆ เทปบันทึกเสียง สไลด์ ของจริง เป็นต้น

จากการศึกษาถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ที่นักการศึกษาได้กำหนดไว้สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย หัวข้อเรื่อง จุดมุ่งหมาย เนื้อหาในการเรียน กิจกรรมการเรียนและการทดสอบ

2.4 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้

สมหญิง กลั่นศิริ (2523: 59) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เพื่อใช้สอนเนื้อหา บทเรียน ตามหลักสูตรของการศึกษาในระบบ
2. เพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการสอนของครู
3. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรืออาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ทำให้ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนได้จำนวนมากขึ้น

4. เพื่อช่วยในการศึกษามวลชนทั้งในและนอกระบบ เพราะชุดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ทุกสถานที่ทุกเวลา

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนและนำไปปรับปรุงวิธีสอนของครูเพื่อให้นักเรียนเรียนตามความสามารถของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบและระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนด้วย

2.5 หลักการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (บุญเกื้อ บุญหาเวช. 2530: 67-68; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523: 119-120) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการในการนำเอาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมาใช้ระบบการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เหมาะกับการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามระดับสติปัญญา ความสนใจ และความสามารถของตนเอง โดยครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนไปจากเดิม จากการยึดครูเป็นหลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้จากสื่อ หรือวิธีการต่างๆ ด้วยตนเอง โดยจะต้องมีการจัดสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ ตามหน่วยการเรียนรู้ในรูปแบบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนกับครูเพียง 1 ใน 4 ส่วน โดยที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เอง 3 ส่วน

3. การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป โดยเปลี่ยนแปลงจากการนำสื่อที่มีการผลิตตามกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นสื่อที่ครูใช้ในการช่วยสอน มาผสมผสานกันให้เหมาะสมและใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน แทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้เรียนสามารถหยิบและใช้สื่อการสอน ได้ด้วยตนเอง โดยสื่อดังกล่าวจะอยู่ในรูปของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปตามรูปแบบของผู้สอนเป็นผู้นำและผู้เรียนเป็นผู้ตาม ผู้เรียนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ซึ่งมีผลต่อการทำงานเป็นกลุ่มของผู้เรียนในอนาคต จึงต้องมีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เข้ามาในระบบการผลิตสื่อในรูปของ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีโอกาสทราบผลการตัดสินใจของตนเองว่าถูกหรือผิด สร้างแรงเสริมให้กับผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ และรู้จักเรียนรู้ไปตามขั้นตอน ตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยไม่ถูกบังคับ เครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการช่วยให้บรรลุจุดหมายปลายทาง คือการสอนแบบโปรแกรมและการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ธีรชัย ปุณฺณโชติ (2537: 40) ได้อาศัยแนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) และธอร์นไดค์ (Thorndike) โดยสรุป ได้ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ ที่นำมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ

1. เงื่อนไขของการตอบสนอง ได้แก่ การเสริมแรง หรือการไม่เสริมแรง เมื่อผู้เรียนได้ทำการตอบสนอง

2. การเสริมแรง การเสริมแรงเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมที่ดีควรได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้นอีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้น ในการเรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การรู้ผลการเรียนหรือรู้คำตอบ เป็นตัวเสริมแรงอย่างหนึ่ง และในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด

3. การจัดรูปพฤติกรรม พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ต่อเนื่องกันไป การจัดรูปพฤติกรรมก็ต้องรู้ขั้นสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้าย ให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ

1. กฎแห่งผล คือ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง ถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับความไม่สบายใจ ความไม่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มที่จะไม่เกิดขึ้นอีก

2. กฎแห่งการฝึกหัด คือ การที่บุคคลได้มีโอกาสได้กระทำซ้ำๆ ในพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง จะทำให้พฤติกรรมนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. กฎแห่งความพร้อม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะเรียน

2.6 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านเสนอหลักในการสร้างชุดการเรียนรู้ ดังนี้

เลวิส (Lewis. 1968: 329) ได้อธิบายถึง การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตร จะต้องทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. ยึดมั่นในจุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. กำหนดเป้าหมายเฉพาะของการเรียน
3. จัดสภาพห้องเรียนและกิจกรรมที่จำเป็นอื่นๆ เพื่อสนับสนุนให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

4. เลือกและจัดวัสดุ แบ่งเครื่องมือและอำนวยความสะดวกในการทำงาน

อิทเทอร์ (Heathers. 1977: 344) ได้ให้ขั้นตอนกับครูผู้สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะให้นักเรียนศึกษา แล้วจัดชั้นลำดับเนื้อหาให้ต่อเนื่องจากง่ายไปยาก

2. ประเมินผลความรู้พื้นฐานประสบการณ์เดิมของนักเรียน

3. เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน

4. กำหนดรูปแบบการเรียนรู้

5. กำหนดหน้าที่ของผู้ประสานงาน หรือจัดอำนาจความสะดวกในการเรียน

6. สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนว่าบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนหรือไม่

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2525: 17-47) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรทั้งด้านวัตถุประสงค์และเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ที่จะสร้างชุดการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นของการเรียนรู้ วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยหรือประเด็นหลักๆ ในแต่ละหน่วยจะนำมาแยกรายละเอียดออกเป็นหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย

2. ศึกษากลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนคือใคร ชุดการเรียนรู้นี้จะใช้สถานการณ์เงื่อนไขอะไรกับผู้เรียน จะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอะไรที่ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติในส่วนตัว และผู้เรียนทำได้ดีเพียงใดจึงจะบรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด การศึกษาข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย ถ้าทำได้ อย่างละเอียด มีระบบ จะช่วยในการออกแบบชุดการเรียนรู้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากขึ้น

3. เขียนจุดประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ การเขียนจุดประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมเนื้อหาของแต่ละหน่วย จุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อควรเขียนในรูปแบบของพฤติกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถแสดงความรู้ ทักษะ ปรากฏเด่นชัด ภายหลังสิ้นสุดการเรียนรู้หรือการอบรม พฤติกรรมเหล่านี้สามารถวัดและสังเกตได้ตรงตามจุดประสงค์ ถ้าทำได้ดังกล่าวมานี้ ย่อมสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมมีขั้นตอนที่เป็นระบบต่อเนื่อง

4. สร้างแบบประเมินผลหรือสร้างข้อทดสอบ จะต้องยึดจุดประสงค์เป็นหลักและต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาของหน่วยนั้นๆ การประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน อาจใช้แบบทดสอบเดียวกันได้

5. เลือกวิธีการเรียนรู้ หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา เช่น การเสนอในรูปแบบของการสนทนา เอกสาร รูปภาพ การ์ตูน กรณีศึกษา และแบบฝึกหัด อนึ่ง ถ้าธรรมชาติของเนื้อหา มีลักษณะเป็นกฎ ระเบียบ อาจพิจารณาเขียนเป็นบทบรรยาย เสนอเป็นประเด็นๆ และใช้กรณีศึกษาประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

6. สร้าง จัดหา รวบรวมสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ เช่น บทบรรยาย เอกสาร กรณีศึกษา คำถามและเฉลยรูปภาพ เป็นต้น

7. ผลิตต้นแบบของชุดการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลและสิ่งต่างๆ ตั้งแต่ข้อ 1 - 6 มาจัดรวบรวมเรียงลำดับประกอบเป็นชุดการเรียนรู้ จากนั้นนำชุดการเรียนรู้มาตรวจสอบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

8. การตรวจสอบคุณภาพของชุดการเรียนรู้เบื้องต้น สามารถกระทำได้ 2 ประการ คือ การประชุมพิจารณาชุดการเรียนรู้จากคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญ ประการที่ 2 คือ นำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มอื่น ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย 3 - 5 คน เพื่อตรวจสอบลักษณะของการใช้ภาษา ความยากง่ายของเนื้อหา แล้วนำข้อค้นพบมาปรับปรุงก่อนที่จะนำไปหาประสิทธิภาพต่อไป

9. การทดลองหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ โดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายประมาณ 30 คน และปรับปรุงแก้ไขตามข้อค้นพบ เพื่อเป็นต้นแบบของชุดการเรียนรู้สำหรับจัดทำดำเนินการผลิตให้เพียงพอให้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

นิพนธ์ ศุภปรีดี (2528: 12) กล่าวว่า ในการทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของการเรียนรู้
2. วิเคราะห์ภารกิจหาเป้าหมายย่อยของพฤติกรรมสุดท้าย
3. จัดทำเนื้อหาสนองเป้าหมายย่อยในแต่ละเป้าหมายโดยละเอียด อาจทำออกมาในลักษณะของคำถาม
4. ออกแบบสื่อและกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนศึกษาเพื่อให้สามารถตอบคำถามได้
5. จัดทำสื่อให้มีแรงจูงใจในการเรียนและเสนอแนะกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเสมอภาคทั่วทุกคนและรู้ผลการเรียนทั่วถึง เพื่อให้ทุกคนได้รับการเสริมแรง
6. ต้องให้แน่ใจว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สำเร็จสามารถใช้ได้ในสถานการณ์จริง จะต้องมีการทดลองกับผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างของกลุ่มเป้าหมาย
7. ปรับปรุงชุดการเรียนรู้จากข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงทางด้านการสื่อความหมาย วัสดุที่ใช้ ค่าการลงทุน เป็นต้น
8. นำไปใช้ในศูนย์สื่อการเรียนรู้และการวิจัย เพื่อปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

2.7 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี

นักการศึกษาได้ให้แนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ที่ดีไว้ดังนี้

สมิท (Smith. 1973: 25-26) ได้ให้ความคิดว่า ชุดการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและวิธีการต่างๆ ให้กับผู้เรียนเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลายๆ อย่างเพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการเรียนที่ดีขึ้น
2. หาวิธีการหลายรูปแบบโดยมีจุดมุ่งหมายและกระบวนการหลายอย่าง
3. ควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย
4. ควรมีกิจกรรมหลายอย่างให้ผู้เรียนได้เลือกและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน

ดังนั้น ชุดการเรียนรู้ที่ดีน่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนได้

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2519: 67-68) ได้กล่าวถึง ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นชุดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. สื่อที่ใช้สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
4. มีคำแนะนำและวิธีการใช้อย่างละเอียด ง่ายต่อการใช้
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนทั้งหมด ที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่างครบถ้วน
6. ได้มีแบบทดสอบและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
7. มีความคงทนต่อการเก็บและการหยิบใช้

2.8 ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นชุดที่ช่วยเพิ่มความรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งเรียนตามลำดับขั้นตอนในคำแนะนำของแต่ละชุด ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรงตามความต้องการความสามารถของผู้เรียน ดังที่นักการศึกษาแต่ละท่านได้กล่าวไว้

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524: 174) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสื่อประสม (Multimedia) ที่ได้จัดไว้ในระบบเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจ
4. เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้
5. ช่วยขจัดปัญหาการขาดครู เพราะนักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง
6. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เพราะสามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลาและไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะในโรงเรียน

วาสนา ชาวหา (2525: 139-140) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอน และเป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อไม่ทันหรือต้องเสียเวลาคอยเพื่อน
2. นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ใดก็ได้ตามความสะดวก
3. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เป็นบางโอกาส อาจใช้ชุดการเรียนรู้นี้กับนักเรียนเนื่องจากครูไม่เพียงพอหรือมีความจำเป็นมาสอนแทนไม่ได้

4. ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้ โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสถานการณ์ในชั้นเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางและเป็นการเน้นกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าเนื้อหา

วีระ ไทยพานิช (2529: 137) กล่าวว่า เมื่อนำชุดการเรียนรู้มาใช้จะทำให้มีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกัน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวัสดุการเรียนและกิจกรรมที่เขาชอบ
3. เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ก้าวหน้าไปตามอัตราศักยภาพความสามารถของแต่ละคน
4. เป็นการเรียนที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. มีการวัดผลตนเองบ่อยๆ ทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนเองและสร้างแรงจูงใจ
6. นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง
7. เป็นการเรียนรู้ชนิดการกระทำด้วยตนเอง ไม่ใช่ การนั่งฟังเฉยๆ
8. นักเรียนจะเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้ตามความพอใจของนักเรียน
9. สามารถปรับปรุงการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนและครู

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของชุดการเรียนนั้นสามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูเป็นการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความถนัดความสามารถของตนเอง ช่วยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ตลอดจนรู้จักทำงานร่วมกัน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539: 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

วชิราพรรณ จันทน์เทศ (2549: 43) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ช่วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความจากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีประสิทธิภาพ 80.15 / 89.37 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างและพัฒนาขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

รัตนาวลี คำชมพู (2549: 72) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ผลการศึกษาพบว่า

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ทั้ง 7 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน (E1/E2) กับกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพเป็น 87.91/88.35 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียน โดยการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิชุดา พรายรงค์ (2550: 43) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกกัณฑ์มัทรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าที่กำหนดไว้คือ 82.29 / 81.17 คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

ในต่างประเทศนั้นก็มีผู้สนใจและทำการวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้หลายท่าน เช่น

บรูซ (Bruce. 1972: 429-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนแบบธรรมดาที่มหาวิทยาลัยไอโอวาพบว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบธรรมดา

เคลเลอร์ (Keller. 1974: 107) ได้ศึกษาถึงการนำเอาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้สอนวิชาบรรณารักษะในมหาวิทยาลัยเทกซัส โดยใช้กระบวนการสอนลักษณะแบ่งวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นอื่นๆ หนังสืออ้างอิงและแบบทดสอบ นักเรียนจะต้องเรียนแต่ละหน่วยไปตามลำดับขั้นหลังจากจบบทเรียน นักศึกษา 2 ห้องเรียน จำนวน 75 คน ได้ให้ข้อคิดเห็นดังนี้

1. เห็นว่าการเรียนแบบนี้ดีที่สุดร้อยละ 64 ดีปานกลาง ร้อยละ 54 เหมือนกับแบบอื่นๆ ร้อยละ 7
2. เห็นว่าวิธีนี้ให้ความรู้สึกที่ดีที่สุดร้อยละ 64 ดีปานกลาง ร้อยละ 26 พอๆ กับวิธีอื่น ร้อยละ 8.4 ต่ำกว่าวิธีอื่นร้อยละ 2.6
3. เห็นว่าดีกว่าบรรยายร้อยละ 100
4. มีความต้องการที่จะเรียนโดยใช้วิธีนี้ในวิชาอื่นๆ ร้อยละ 100
5. เห็นว่ากิจกรรมในการเรียนวิธีนี้ดีที่สุดร้อยละ 36 ดีกว่าร้อยละ 49 พอๆ กับวิธีอื่นร้อยละ 10 ต่ำกว่าวิธีอื่น ร้อยละ 5

เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1975: 43) ได้กล่าวถึงการวิจัยของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ทำการเปรียบเทียบผลการเรียนในเรื่อง “ประสบการณ์ในการสอนแบบจุลภาพ” โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้รับคำแนะนำจากครู กับการใช้ชุดการเรียนการสอนด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้แนะนำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 50 คน แบ่งเป็นกลุ่ม 25 คน ผลการทดลองปรากฏว่าทั้ง 2

กลุ่ม มีผลการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนด้วยตนเองไม่จำเป็นต้องอาศัยผู้นำถ้าชุดการเรียนด้วยตนเองนั้นได้สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามกระบวนการแล้ว ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้ผลดีเช่นกัน

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยทั้งภายในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง พอที่จะสรุปและยืนยันได้ว่า การนำชุดการเรียนด้วยตนเองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านทักษะทางการเรียนดีขึ้น ไม่เพียงแต่เฉพาะวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้กับวิชาอื่นๆ ได้ดีเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะส่งเสริมให้มีการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สาคร ธรรมศักดิ์ (2541: 135) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอบ การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถ หรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้อะไร ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบ ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ “ข้อสอบภาคปฏิบัติ”

จากข้อความข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคล ซึ่งแสดงออกในลักษณะของพฤติกรรมต่างๆ ที่สามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาสอน คือ การวัดด้านปฏิบัติและการวัดด้านเนื้อหา

3.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29-32) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพสมองของบุคคลว่า เรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร เช่น มีพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ในระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์เป็น

การตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยนั่นเอง โดยแบ่งการวัดออกเป็น 2 องค์ประกอบ ตามจุดหมายและลักษณะของวิชาที่เรียน คือ

1. การวัดด้านการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมา ให้ทำการสังเกตและวัดได้ การวัดแบบนี้ต้องวัดโดยใช้ ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการวัดได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การสอบแบบปากเปล่า การสอนแบบนี้มักกระทำเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการดูผลเฉพาะอย่าง

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบการตอบอยู่ 2 แบบคือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ ซึ่งได้แก่การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ ซึ่งเป็นการสอนที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบ หรือกำหนดคำตอบมากให้เลือก ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ

- แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง
- แบบจับคู่
- แบบเติมคำ
- แบบเลือกตอบ

การวัดผลสัมฤทธิ์อ่านเนื้อหา โดยการเขียนตอบนั้น เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายในโรงเรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัด เรียน ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หรือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ นั่นเอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่า หลังจากได้เรียนรู้แล้วมีความสามารถด้านใดบ้าง และความสามารถดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเชื่อถือได้

3.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2545: 95) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมาแล้ว บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540: 16) กล่าวว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลของการเรียนหรือการสอน

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่างๆ ของแต่ละสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งมีแบบทดสอบที่เป็นข้อเขียนและที่เป็นภาคปฏิบัติจริง

3.4 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 31-32) ได้กล่าวถึงประเภทของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm referenced testing or norm referenced measurement) เป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ว่า ความสามารถของบุคคลใดๆ ในเรื่องใดนั้นมีไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อย และส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง การกระจายของความสามารถของบุคคล ถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้ายๆ โค้งรูประฆังหรือที่เรียกว่า โค้งปกติ ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่นๆ ในกลุ่ม คะแนนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ ก็เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล นั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดลงจนถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion referenced testing or criterion referenced measurement) ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่าในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตาม แต่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้นการทดสอบแบบอิงเกณฑ์จึงมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นแล้วนำผลการสอบวัดของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้มีการนำผลไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของการทดสอบแบบนี้จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ พิชิต ฤทธิ์เจริญ (2545: 96) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิดคือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถาม หรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบ เขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบ เขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิด ได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดแบ่งออกเป็น 4 แบบคือ แบบทดสอบ ถูก - ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่วๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือมี มาตรฐานในการดำเนินการสอน วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

ภัทรา นิคมานนท์ (2540: 61-68) กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบด้านพุทธิพิสัย ว่า โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบอัตนัย หมายถึง แบบทดสอบที่ถามให้ตอบยาวๆ แสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง ประเภทที่สองคือ แบบทดสอบปรนัย หมายถึง แบบทดสอบ ประเภทถูก - ผิด จับคู่ เติมคำ และเลือกตอบ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของแบบทดสอบ ได้แก่

1. จำแนกตามกระบวนการในการสร้าง จำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะคราวเพื่อใช้ ทดสอบผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางวิชาการของเด็ก

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการหรือวิธีการที่ ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เมื่อสร้างขึ้นแล้วมีการนำไปทดลองสอบ และนำผลมา วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐาน

2. จำแนกตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ จำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้ว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.2 แบบทดสอบความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถที่เกิดจากการสะสม ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอดีต

3. จำแนกตามรูปแบบคำถามและวิธีการตอบ จำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ

3.1 แบบทดสอบอัตนัย มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้สอบได้ตอบยาวๆ แสดงความคิดเห็น อย่างเต็มที่

3.2 แบบทดสอบปรนัย เป็นแบบสอบถามที่ถามให้ผู้สอบตอบสั้นๆ ในขอบเขตจำกัด คำถามแต่ละข้อวัดความสามารถเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ผู้สอบไม่มีโอกาสแสดง ความ คิดเห็นได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย

4. จำแนกตามลักษณะการตอบ จำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ

4.1 แบบทดสอบภาคปฏิบัติ เช่น ข้อสอบวิชาพลศึกษา ให้แสดงท่าทางประกอบเพลง วิชาประดิษฐ์ ให้ประดิษฐ์ของใช้ด้วยเศษวัสดุ การให้คะแนนจากการทดสอบประเภทนี้ครูต้อง

พิจารณาทั้งด้านคุณภาพของผลงาน ความถูกต้องของวิธีปฏิบัติรวมทั้งความคล่องแคล่ว และ ปริมาณของผลงานด้วย

4.2 แบบทดสอบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบทุกชนิด

4.3 แบบทดสอบด้วยวาจา เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบใช้การโต้ตอบด้วยวาจา

5. จำแนกตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ จำแนกได้ 2 ประเภท

5.1 แบบทดสอบวัดความเร็ว เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดทักษะความคล่องแคล่วในการ คิดความแม่นยำในความรู้เป็นสำคัญ มักมีลักษณะค่อนข้างง่าย แต่ให้เวลาในการทำข้อสอบน้อย ผู้สอบต้องแข่งขันกันตอบ ใครที่ทำเสร็จก่อนและถูกต้องมากที่สุดถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่า

5.2 แบบทดสอบวัดประสิทธิภาพสูงสุด แบบทดสอบลักษณะนี้มีลักษณะค่อนข้างยาก และให้เวลาทำมาก

6. จำแนกตามลักษณะและโอกาสในการใช้ จำแนกได้ 2 ประเภทคือ

6.1 แบบทดสอบย่อย เป็นแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อคำถามไม่มากนัก มักใช้สำหรับ ประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยย่อย โดยมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อปรับปรุง การเรียนเป็นสำคัญ

6.2 แบบทดสอบรวม เป็นแบบทดสอบที่ถามความรู้ความเข้าใจรวมหลายๆ เรื่อง หลายๆ เนื้อหา หลายๆ จุดประสงค์ มีจำนวนมากข้อ มักใช้ตอนสอบปลายภาคเรียนหรือปลายปี การศึกษา จุดมุ่งหมายสำคัญคือใช้เปรียบเทียบแข่งขันระหว่างผู้สอบด้วยกัน

7. จำแนกตามเกณฑ์การนำผลจากการสอบวัดไปประเมิน จำแนกได้ 2 ประเภทคือ

7.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานและความรู้ที่ จำเป็นในการบ่งบอกถึงความรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์

7.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่มุ่งนำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคล อื่นในกลุ่มที่ใช้ข้อสอบเดียวกัน ถ้าใครมีความสามารถเหนือใครเพียงใด เหมาะสมสำหรับใช้เพื่อการ สอบที่มีการแข่งขันกันมากกว่าเพื่อการเรียนการสอน

8. จำแนกตามสิ่งเร้า จำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ

8.1 แบบทดสอบทางภาษา ได้แก่ การใช้คำพูดหรือตัวหนังสือไปเร้าผู้สอบตอบโดย การพูดหรือเขียนออกมา

8.2 แบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา ได้แก่ การใช้รูปภาพ กิริยา ท่าทาง หรืออุปกรณ์ต่างๆ ไปเร้าให้ผู้สอบตอบสนอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ใช้ในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิด แต่ละ ชนิดก็มีจุดมุ่งหมาย และขีดความสามารถในการทดสอบแตกต่างกัน ดังนั้นในการนำแบบทดสอบไป ใช้ต้องระมัดระวังว่าเลือกใช้แบบทดสอบได้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่เราต้องการหรือไม่ การจำแนก ประเภทของแบบทดสอบจึงช่วยให้สามารถเข้าใจและเลือกใช้แบบทดสอบได้ถูกต้องยิ่งขึ้น การ จำแนกแบบทดสอบสามารถทำได้หลายแบบขึ้นอยู่กับผู้จำแนกว่าจะยึดถืออะไรเป็นเกณฑ์ในการ จำแนก

3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์เจริญ (2545: 97-98) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง
4. เขียนข้อสอบ
5. ตรวจทานข้อสอบ
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. ทดลองและวิเคราะห์ข้อสอบ
8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

พิตร ทองชั้น (2524: 60-61) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการสร้างแบบทดสอบ ว่าการสร้างแบบทดสอบจะต้องมีการวางแผนในการสร้างอย่างมีขั้นตอน เพื่อช่วยให้การสร้างแบบทดสอบมีประสิทธิภาพ โดยมีลำดับขั้นตอนในการวางแผนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนและแน่นอนในเรื่องใด อย่างไร เช่น สร้างแบบทดสอบในเรื่องใด และมีการกำหนดน้ำหนักคะแนน และควรทราบกลุ่มนักเรียนที่จะทดสอบว่าเก่ง - อ่อนเพียงใด เพื่อจะได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างข้อสอบให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และควรมีการกำหนดวันเวลาในการสอบให้พอเหมาะกับกลุ่มสอบ

2. ขั้นเตรียม เช่น เตรียมหลักสูตร เนื้อหาวิชาตลอดจนตำราหนังสือแบบเรียน รวมถึงต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้การทำแบบทดสอบ เช่น กระดาษคำตอบ และครูผู้สอนต้องเลือกแบบและชนิดของข้อทดสอบ เช่น จะใช้แบบเลือกตอบ แบบเรียงความหรือแบบผสม

3. ขั้นลงมือปฏิบัติ ได้แก่ขั้นลงมือปฏิบัติในการเขียนข้อสอบตามที่กำหนดไว้ สิ่งที่ต้องยึดถือคือหลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี ถ้าเกิดข้อสอบข้อใดเกิดปัญหา ควรมีการพูดคุยกับเพื่อนครูหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล ทางด้านเนื้อหาวิชานั้นๆ

4. ขั้นตรวจสอบ ควรมีการตรวจตราข้อสอบว่ามีข้อบกพร่องดี - ไม่ดีอย่างไร โดยนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อสอบหลังจากที่ได้ทดสอบกับนักเรียนแล้ว

5. ขั้นจัดพิมพ์ สิ่งที่ต้องคำนึงได้แก่ รูปเล่มต้องจัดให้เรียบร้อย พิมพ์ให้สะอาด ตัวอักษรไม่ผิดพลาด คำชี้แจงในข้อสอบต้องชัดเจน และต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนข้อสอบ เวลาคะแนนเต็ม

นอกจากนี้บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2525: 22-29) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ว่ามีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้ววางแผนการสร้างแบบทดสอบ การวางแผนสร้างแบบทดสอบต้องพิจารณาถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ

1.1 จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ หลักการสำคัญคือ การนำแบบทดสอบไปใช้จะต้องสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น สอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิม สอบก่อนทำการสอน การสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และวินิจฉัยข้อบกพร่องของข้อสอบในระหว่างดำเนินการสอน และการสอบเพื่อสรุปผลการเรียน ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้จึงแบ่งได้เป็น 4 จุดประสงค์คือ

1.1.1 ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม ก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณาว่าถ้านักเรียนยังขาดความรู้พื้นฐานก็จำเป็นต้องทำการสอนเสริมเสียก่อน แต่ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอ ก็พิจารณาต่อไปว่านักเรียนมีระดับความสามารถสูงต่ำเพียงใด เพื่อจัดกลุ่มการเรียนและเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

1.1.2 ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยจะทำการสอบในระหว่างดำเนินการสอนเป็นระยะๆ

1.1.3 ใช้วินิจฉัยผู้เรียน เพื่อหาสาเหตุข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.1.4 ใช้สรุปผลการเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนว่านักเรียนควรได้เกรดอะไร สอบผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 เนื้อหาวิชาและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะว่าวิชานั้นๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการวิเคราะห์ 2 อย่างคือ

1.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา ซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันของเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหา ขนาดความยาวของเนื้อหา เวลาที่ใช้สอน

1.2.2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ เป็นการจำแนกและจัดหมวดหมู่พฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝังหรือต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นสื่อ นำ การวิเคราะห์จุดประสงค์ซึ่งควรดำเนินการดังนี้ รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหลักสูตร และคู่มือครู หลังจากนั้นจึงเขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด และนิยามความหมายของพฤติกรรมดังกล่าว

การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร หรือตารางลักษณะเฉพาะ เป็นตารางสองมิติ มิติที่หนึ่งเป็นจุดประสงค์การสอน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมด้านต่างๆ และมิติที่สองเป็นหัวข้อเนื้อหาในแต่ละหัวข้อเนื้อหาและพฤติกรรม กำหนดคะแนนน้ำหนักความสำคัญไว้ ซึ่งคะแนนน้ำหนักความสำคัญนี้จะนำมาใช้ในการเขียนข้อสอบ ว่าต้องเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมในหัวข้อ เนื้อหาวิชาใด มากน้อยเพียงใด

วิธีกำหนดน้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อสอบทำได้ดังนี้

- กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยพิจารณาจากเวลาที่ใช้สอนในแต่ละหัวข้อเนื้อหา

- กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม โดยพิจารณาจากความสำคัญของจุดประสงค์ที่ใช้สอน

- กำหนดจำนวนข้อที่จะใช้สอบทั้งหมด โดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้

- คำนวณจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยคิดจากน้ำหนักความสำคัญ
- คำนวณจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อเป็นรายพฤติกรรม โดยคิดจากน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม

2. ขั้นตอนเตรียมงานและเขียนข้อสอบ ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1 เตรียมแบบทดสอบฉบับยกร่าง โดยเขียนจากตารางวิเคราะห์หลักสูตร แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข การเขียนข้อสอบต้องเลือกชนิดข้อสอบ และรูปแบบคำถามให้เหมาะสมและควรเขียนข้อสอบให้มากกว่าข้อสอบที่ต้องการจริง โดยเผื่อไว้ประมาณ 25 - 50 %

2.2 ควรเขียนข้อสอบให้ยากพอเหมาะ ข้อสอบถูกผิดควรมีคนตอบถูก 75 % ข้อสอบเลือกตอบ 5 ตัวเลือกควรมีคนตอบถูก 60 % ข้อสอบเติมคำควรมีคนตอบถูก 50 %

2.3 เมื่อเขียนข้อสอบเสร็จแล้ว ควรนำกลับมาพิจารณาข้อบกพร่องต่างๆ เช่นคำถามต้องไม่กำกวม ไม่คลุมเครือ ไม่ผิดหลักภาษา ไม่ยากและซับซ้อนเกินไป

2.4 ควรเขียนข้อสอบให้เนื้อหาบังคับคำตอบ มากกว่าใช้ฟอร์มข้อความบังคับคำตอบ เช่น การใช้คำว่า อาจจะ บางที จะมีโอกาสเป็นคำตอบถูกมากกว่าผิด

2.5 ควรจัดข้อสอบให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทของข้อสอบ

2.6 ควรสร้างข้อสอบแบบประดมพลังมากกว่าแบบเร่งรีบ

2.7 อย่าจัดข้อสอบให้มีข้อถูกเรียงกันอย่างเป็นระบบ

2.8 ควรออกแบบข้อสอบให้มีวิธีตอบที่สะดวกและง่ายต่อการตรวจให้คะแนน

2.9 ควรเขียนคำสั่งหรือคำชี้แจงให้ละเอียด และชัดเจน

2.10 ควรระลึกอยู่เสมอว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมไม่สามารถวัดด้วยข้อสอบเพียงข้อเดียวหรือฟอร์มเดียว

2.11 หลีกเลี่ยงข้อสอบแบบถูกผิด เพราะมีโอกาสเดาตอบถูกได้ง่าย

3. ขั้นตอนทดลองสอบ เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วก็นำไปทดลองสอบ เพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงข้อสอบซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จะนำไปทดลองสอบให้นักเรียนทั้งคนเก่ง กลาง และอ่อนคนละกันไป

3.2 กำหนดเวลาที่ใช้สอบให้เหมาะสมกับจำนวนข้อสอบ สำหรับแบบทดสอบที่สร้างขึ้นครั้งแรกจะพิจารณาเวลาที่ให้ทำข้อสอบ จากเวลาที่นักเรียน 90% ทำแบบทดสอบเสร็จเป็นการหมดเวลาสอบ

3.3 การคุมสอบต้องพยายามจูงใจให้นักเรียนมีสมาธิ และพยายามทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถ เพราะถ้านักเรียนรู้ว่าการทดลองสอบนี้จะไม่มีผลต่อการสอบได้สอบตก อาจทำให้นักเรียนตอบแบบทดสอบอย่างขอไปที ซึ่งจะส่งผลต่อคะแนนที่จะนำมาประเมินผลข้อสอบได้

3.4 ครูต้องเตรียมตัวล่วงหน้าในการคุมสอบ อย่าให้มีสิ่งผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้น และการคุมสอบครูควรวางท่าทางให้มีความเป็นกันเองให้มากที่สุด

3.5 สถานการณ์ทดสอบ ต้องทำให้เหมาะสมที่สุด ห้องสอบต้องปราศจากเสียงรบกวนใดๆ ทั้งสิ้น ต้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ที่นั่งสอบเหมาะสม

4. ชั้นประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ 10 ประการ คือ

4.1 ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง

4.2 ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง

4.3 อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้ กล่าวคือคนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด

4.4 ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกโดยทั่วไปแล้วความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีคนครึ่งหนึ่งตอบถูก

4.5 ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน

4.6 ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง คนที่มีความสามารถเฉพาะเรื่องนั้นจะตอบข้อสอบข้อนั้นถูก แต่ถ้ามีความสามารถทั่วไปจะตอบข้อสอบไม่ถูก

4.7 ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลานั้นประหยัดเวลาการสร้าง การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน แต่ให้ผลการสอบถูกต้อง

4.8 ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

4.9 ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน

4.10 ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบกำหนดเวลาให้อย่างเพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ จะมีขั้นตอนสำคัญ คือ ขั้นวางแผน ขั้นเตรียม ขั้นทดลองสอบ และชั้นประเมินผลแบบทดสอบ กระบวนการนี้จะทำติดต่อกันไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้คุณภาพแบบทดสอบตามที่ต้องการ การวางแผนสร้างแบบทดสอบนับว่าเป็นขั้นสำคัญมาก เพราะจะเป็นตัวกำหนดการเขียนข้อสอบให้ถูกต้องตั้งแต่แรก ดังนั้นตารางวิเคราะห์หลักสูตรจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องสร้างขึ้นก่อนที่จะทำการสร้างแบบทดสอบทุกครั้ง

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศศิวิมล เถื่อนนิตย์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัทมา ไตรคุป (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีสอนตามคู่มือครู และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือ สูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคงทนทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชน มาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับกลุ่มที่สอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย

สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา (เสนาประสิทธิ์) อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทย แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทยไม่แตกต่างกันและมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดี

ชูลีพร ฤทธิเดช (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้และไม่ใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน ของกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

ลอเรย์ (Lowrey. 1978: 817) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนทดสอบก่อนทำแบบฝึก

บรูซ (Bruce. 1972: 429-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนแบบธรรมดาที่มหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบธรรมดา

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี มีประสิทธิภาพและตระหนักถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเพราะผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมนักเรียนทั้งหมด 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 30 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหา 8 ชุด โดยใช้เวลาเรียนชุดละ 2 คาบ คือ

- ชุดที่ 1 พื้นฐานการอ่านจับใจความ
- ชุดที่ 2 กลวิธีการอ่านจับใจความ
- ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา
- ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความข่าว
- ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง
- ชุดที่ 6 การอ่านจับใจความบทความ
- ชุดที่ 7 การอ่านจับใจความเรื่องสั้น

ชุดที่ 8 การอ่านจับใจความสารคดี

2. แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. แบบทดสอบระหว่างเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ วิธีสอน กิจกรรมการเรียนรู้
2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. เลือกบทเรียนและทำการแบ่งเนื้อหาออกเป็นเนื้อหาย่อยๆ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็นชุดย่อยๆ 8 ชุด ได้ดังนี้
 - ชุดที่ 1 พื้นฐานการอ่านจับใจความ
 - ชุดที่ 2 กลวิธีการอ่านจับใจความ
 - ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา
 - ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความข่าว
 - ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง
 - ชุดที่ 6 การอ่านจับใจความบทความ
 - ชุดที่ 7 การอ่านจับใจความเรื่องสั้น
 - ชุดที่ 8 การอ่านจับใจความสารคดี
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุดการเรียนรู้ โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพและจุดประสงค์ในการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง
5. ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เหมาะกับเนื้อหา ดังนี้
 - 5.1 กำหนดรูปแบบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้แนวคิดมาจากการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของ วัชรินทร์ บุญมาทิต (2532: 28-29)
 - 5.2 กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้
 - 5.3 เขียนคำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 5.4 จัดทำบัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ บัตรเฉลยแบบทดสอบ ให้สอดคล้องกับชุดการเรียนรู้แต่ละชุดทั้งหมด 8 ชุด

5.5 สร้างแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ในแต่ละชุดให้ครบทั้งหมด 8 ชุด

5.6 สร้างแบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกให้เนื้อหาครอบคลุมในแต่ละชุดการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ทั้ง 8 ชุดๆ ละ 10 ข้อ

5.7 สร้างแบบทดสอบหลังเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับผล การเรียนรู้ที่คาดหวังและครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตอนของชุดการเรียนรู้ จำนวน 40 ข้อ เพื่อหา ประสิทธิภาพแบบทดสอบหลังเรียน

6. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

7. นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา และความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วย ตนเอง

3.2 แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมาย เพื่อทราบว่าการข้อมูลอะไรบ้าง
3. การสร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะ

เป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 โดยกำหนดความหมายของ คะแนนไว้ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง มีคุณภาพดี

คะแนน 3 หมายถึง มีคุณภาพพอใช้

คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง

คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1.1 ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์					
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหา					
1.3 การเรียงลำดับเนื้อหา					
1.4 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
1.5 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้					
1.6 ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้					
1.7 ความเหมาะสมของกิจกรรมในแต่ละชุดการเรียนรู้					
1.8 ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน					
1.9 ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้ชุดการเรียนรู้					
1.10 กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา					
2. แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบ					
2.1 ความชัดเจนของคำสั่ง					
2.2 ความชัดเจนของเนื้อหาและครอบคลุมตามจุดประสงค์					
2.3 ความชัดเจนของข้อคำถาม					
2.4 ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบทดสอบ					
2.5 ความเหมาะสมในการกำหนดเวลาสอบ					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
 (.....)

6. นำผลจากการประเมิน มาพิจารณาค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง IOC เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีคุณภาพดี

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณภาพพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ต้องปรับปรุง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแนวคิดของธัญญา นาคหอม (2545: 52) จากการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ปรากฏว่าชุดการเรียนรู้มีคุณภาพเท่ากับ 4.50 ซึ่งหมายถึงคุณภาพของชุดการเรียนรู้มีคุณภาพดีเหมาะที่จะนำไปใช้ทดลองได้จริง

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบ

หลังเรียน

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ดำเนินการทดลองโดยประสานกับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคุณครูที่เกี่ยวข้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

1.2 จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ

1.3 จัดสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

2. ขั้นทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองให้กับนักเรียน 3 คนที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีผลการอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน เพื่อตรวจสอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

2.2 การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีผลการอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 5 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อ นักเรียน 1 คน ดำเนินการทดลองดังนี้

2.2.1 ให้นักเรียนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการอ่านจับใจความ ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุดนักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนแล้ว หาค่าเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.2 เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุดพร้อมกับทำแบบทดสอบระหว่างเรียนครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและปรับปรุงแก้ไข

2.3 การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ได้หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 30 คน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อ นักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

2.3.1 ให้นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการอ่านจับใจความ ซึ่งมีเนื้อหาทั้งหมด 8 ชุด ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุด นักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย

2.3.2 เมื่อนักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุดพร้อมกับทำแบบทดสอบระหว่างเรียนครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย

2.3.3 นำผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80 จากผลการทดลองปรากฏว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 82.00/83.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่ำกว่า 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่ำกว่า 80

3.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความ

1.2 ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.3 วิเคราะห์เนื้อหาและสร้างตารางวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อกำหนดน้ำหนัก และพฤติกรรมให้ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชาเพื่อสร้างแบบทดสอบ

2. ขั้นการสร้าง

สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งเป็น 8 ชุด คือ ชุดที่ 1 พื้นฐานการอ่านจับใจความ ชุดที่ 2 กลวิธีการอ่านจับใจความ ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความข่าว ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง ชุดที่ 6 การอ่านจับใจความบทความ ชุดที่ 7 การอ่านจับใจความเรื่องสั้น ชุดที่ 8 การอ่านจับใจความสารคดี รวมทั้งหมด 60 ข้อ

การหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำแบบทดสอบที่สร้าง ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของคำถามและความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

บันทึกผลการพิจารณาองความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ในแต่ละข้อของแบบทดสอบจากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตั้งแต่ระดับ .5 ขึ้นไป จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.90 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสนามชัยเขต อำเภอสนาบชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้ว ตรวจให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่าข้อสอบแต่ละข้อตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (Difficulty index: p) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Index: r) โดยคัดเลือกแบบทดสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จากการทดลองปรากฏว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.75 และได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.75

4. คัดเลือกข้อสอบ ชุดที่ 1 พื้นฐานการอ่านจับใจความ ชุดที่ 2 กลวิธีการอ่านจับใจความ ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความข่าว ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง ชุดที่ 6 การอ่านจับใจความบทความ ชุดที่ 7 การอ่านจับใจความเรื่องสั้น ชุดที่ 8 การอ่านจับใจความสารคดี ชุดละ 5 ข้อ รวมทั้งหมด 40 ข้อ

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว 40 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR. - 20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 168; อ้างอิงจาก Kuder Richardson-20) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.69

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองชนิด Randomized One Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 249)

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

E	แทน กลุ่มทดลอง
T ₁	แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
T ₂	แทน การทดสอบหลังการทดลอง
X	แทน การทดลองโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.2 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
3. ดำเนินการสอนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ทั้งหมด 8 ชุด
4. ในการเรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแต่ละชุด นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองทุกชุด แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย
5. ทดสอบหลังเรียน (Post test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
6. นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนและนำคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean: $\bar{X}$) คือ ผลรวมของคะแนนต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมด สามารถหาค่าได้ดังนี้ (ศุภชัย นาทะพันธ์. 2547: 30)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^N X_i}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum_{i=1}^N X_i$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: $S.D.$ หรือ S) คือ ค่ารากที่สองของกำลังสองของข้อมูลแต่ละตัวที่เบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลชุดนั้น สามารถหาค่าได้ ดังนี้ (ธีระศักดิ์ อัจฉนนนท์. 2546: 66)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \bar{X})^2}{N}}$$

$$\text{หรือ } S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - (\bar{X})^2}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X_i แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
 ถ้า $S.D.$ มีค่ามาก แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก
 ถ้า $S.D.$ มีค่าน้อย แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

1.3 ค่าความแปรปรวน (Variance: S^2) คือ ค่ากำลังสองของค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สามารถหาค่าได้ ดังนี้ (ธีระศักดิ์ อัจฉนนนท์. 2546: 67)

$$S^2 = \frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \bar{X})^2}{N}$$

$$\text{หรือ } S^2 = \frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - (\bar{X})^2$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวน
 X_i แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
 ถ้า S^2 มีค่ามาก แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก
 ถ้า S^2 มีค่าน้อย แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

2. ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หมายถึง ค่าที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล - ประเมินผล เป็นการตรวจสอบและพิจารณาว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมานั้นแต่ละข้อสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายหรือไม่ ค่าที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เรียกว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 กับ +1

ถ้าค่า IOC ที่ได้น้อยกว่า 0.5 แสดงว่า แบบทดสอบนั้นไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการจะประเมิน ต้องแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบใหม่

ค่า IOC สามารถหาค่าได้จากสูตร ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความยากง่าย (Difficulty index: p) ของแบบทดสอบ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบในรายข้อ (Item Analysis) (ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542: 215) โดยคำนวณจากสูตร

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบ

ถ้าค่า p อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 แสดงว่า คำถามข้อนั้นสามารถนำไปใช้ได้ แต่ ถ้าค่า p เข้าใกล้ 0 แสดงว่า คำถามข้อนั้นเป็นข้อที่ยาก ไม่ควรนำไปใช้ในแบบทดสอบ

2.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Index: r) หมายถึง ประสิทธิภาพของแบบทดสอบ ในการจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน หรือกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2540: 177-179) สามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$r = \frac{R_h - R_l}{\frac{N}{2}}$$

หรือ

$$r = \frac{R_h - R_l}{N_h}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกของคำถามแต่ละข้อ
 R_h แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
 R_l แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
 N_h แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความ สามารถหาค่าได้จากสูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson-20) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 197-198; อ้างอิงจาก Kuder Richardson) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกต้องจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด
 q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดต่อจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของ เคนดัล (Kendall) ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์ของคอนคอแดนซ์ (Coefficient of Concordance) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536: 176) สามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$W = \frac{12S}{K^2(n^3 - n)}$$

เมื่อ	W	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S	แทน	ผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของสิ่งของแต่ละอัน ที่เบี่ยงเบนออกจากอันดับคะแนนเฉลี่ย
	K	แทน	จำนวนผู้จัดอันดับ
	n	แทน	จำนวนสิ่งของที่ถูกจัดอันดับ

3. ค่าสถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งสามารถหาค่าได้จากสูตร E_1/E_2 โดยการหาค่าเป็นร้อยละ (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528: 294-295)

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดถูก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (E_1) สามารถหาค่าได้ดังนี้

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากการทำแบบฝึกหัด

$\sum X$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัด

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกแบบฝึกหัดรวมกัน

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในตัวของนักเรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบถูก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (E_2) สามารถหาค่าได้ดังนี้

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในตัวของนักเรียน

$\sum F$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบ

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบ

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังทำแบบฝึกหัด

4. ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

4.1 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test แบบ Dependent Samples (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 104-106) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการอ่านจับใจความ ซึ่งสามารถหาค่าได้ ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าวิกฤติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที่
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนจากการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลัง
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการ ทดสอบก่อนเรียนกับผลการทดสอบหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบ ก่อนเรียนกับการทดสอบหลังเรียน
	df	แทน	ค่าความเป็นอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
$S.D.$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากการทำแบบฝึกหัด
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในตัวของนักเรียน
K	แทน	คะแนนเต็ม
t	แทน	ค่าวิกฤติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบ t
p	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของการทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความตามเกณฑ์ 80/80
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ โดยใช้ t - test for Dependent Group

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ตามเกณฑ์ 80/80

เมื่อผลการวิจัยสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอน (E_1 / E_2) ได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ตามเกณฑ์ 80/80

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1 / E_2
80.00	65.60	82.00	40	33.53	83.83	82.00/83.83

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.00/83.83

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

ผลการทดสอบ	N	K	$\bar{X}$	$S.D.$	t	p
ก่อนเรียน	30	40	22.17	2.23	30.647 **	.000
หลังเรียน	30	40	32.23	2.39		

** $p < .01$

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและ หลังการเรียนรู้ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่าน จับใจความ

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การอ่าน จับใจความ หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมนักเรียน 60 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและดำเนินการ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลอง 18 คาบ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 60 นาที

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 พื้นฐานการอ่านจับใจความ
- ชุดที่ 2 กลวิธีการอ่านจับใจความ
- ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา
- ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความข่าว
- ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง
- ชุดที่ 6 การอ่านจับใจความบทความ
- ชุดที่ 7 การอ่านจับใจความเรื่องสั้น
- ชุดที่ 8 การอ่านจับใจความสารคดี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 3.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
- 3.2 แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 3.3 แบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความจำนวน 8 ชุด
- 3.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

วิธีการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 18 คาบ คาบละ 60 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการอ่านจับใจความไปทดลองใช้กับนักเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80

นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นทั้งหมด 8 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพ คุณภาพ

ความเที่ยงตรง ความสอดคล้องทางเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพที่สุดและผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกม.7 ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านต่าง ๆ โดยการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมในขณะที่ทดลอง สัมภาษณ์ถึงปัญหาในการเรียน ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาและมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

- 1) เนื้อหาของใบความรู้และกิจกรรมในบางชุดการเรียนรู้มีปริมาณน้อย พบการสะกดคำผิดอยู่บ้างและบางตอนก็มีการฉีกคำ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้ครบถ้วนสมบูรณ์และเหมาะสมแล้ว
- 2) ภาพประกอบในชุดการเรียนรู้บางภาพมีขนาดเล็กเกินไปไม่ชัดเจน การจัดวางรูปภาพบางภาพยังไม่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 1 มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 15 คนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน และดำเนินการทดลองโดยเริ่มจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและทำแบบทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ขณะทดลอง การสังเกตขณะเรียนและการสัมภาษณ์นักเรียน ปัญหาที่พบและต้องปรับปรุงมีดังนี้

- 1) แบบทดสอบบางชุดมีลักษณะของข้อสอบเป็นแบบการคิดวิเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ จึงต้องปรับปรุงให้ข้อสอบมีลักษณะที่หลากหลายมากขึ้นซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว
- 2) แบบทดสอบบางข้อคำถามไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมเนื้อหา รวมทั้งมีการสะกดคำผิด ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ถูกต้องแล้ว

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 2 มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 30 คนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ดำเนินการทดลองดังนี้

- 1) ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
- 2) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ

3) ให้นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ชุด

4) ในขณะที่นักเรียนเรียนจบแต่ละชุดการเรียนรู้ นักเรียนต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน นำผลจากการทำแบบฝึกหัดมาตรวจหาค่าคะแนนเฉลี่ยเพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ (E_1)

5) เมื่อนักเรียนเรียนแต่ละชุดครบทั้ง 8 ชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถหลังเรียนที่ครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 40 ข้อ นำผลจากการทดสอบหลังเรียนมาตรวจหาค่าคะแนนเฉลี่ยเพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ (E_2)

6) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

7) ตรวจให้คะแนนแล้วนำผลการตรวจมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2. นำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ใช้สูตร E_1/E_2 เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการอ่านจับใจความ ตามเกณฑ์ 80/80

2.2 ใช้วิธีการทางสถิติ t - test เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน
2. หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80
4. ตรวจสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นทั้งหมด จำนวน 60 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อให้ได้ข้อที่มีค่าความเชื่อมั่น จำนวน 40 ข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.75 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.69 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ

2. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยการประเมินผลระหว่างเรียน และหลังเรียนแสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ 82.00/83.83

3. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. จากผลการทดลองพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน กม.7 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 82.00/83.83 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพราะชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ที่สร้างขึ้นมีการจัดกิจกรรมหลากหลาย น่าสนใจ ได้แก่ การค้นหาคำศัพท์ การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน เกมปริศนาคำทาย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวล้วนเป็นการฝึกให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ ในแต่ละเนื้อหาของชุดการเรียนรู้หลังจากที่ได้ศึกษาจากใบความรู้ละเอียดแล้ว นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการทดลอง การปรับปรุง และผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งในด้านเนื้อหาและภาษาแล้ว ดังนั้นเมื่อนำชุดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความมาใช้กับนักเรียน ทำให้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิราพรรณ จันท์เทศ (2549: 43) ที่ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ มีประสิทธิภาพ 80.15/89.37 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาดี คำชมพู (2549: 72) ที่ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ มีประสิทธิภาพ 87.91/88.35 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุดา พรายรงค์ (2550: 43) ที่ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาวรรณคดีไทย เรื่องร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกกัณฑ์มัทรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระนางเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า มีประสิทธิภาพ 82.29/81.17

จากเหตุผลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้

2. จากการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ มีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างตามขั้นตอนและคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม มีความหลากหลาย ทั้งการอ่านจับใจความข่าว บทความ ตำรา บทร้อยกรอง เรื่องสั้นและสารคดี ซึ่งเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้ นั้นทันต่อเหตุการณ์และความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้มีการจัดลำดับขั้นตอนของชุดการเรียนรู้ก็มีความเหมาะสมกับวัยและศักยภาพ จนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ เป็นสื่อจูงใจที่ดี เพราะมีภาพและสีสันที่ทำให้ผู้เรียนสนใจ นักเรียนจึงให้ความสนใจร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นการฝึก เมื่อครูแจกชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความให้นักเรียนแล้ว นักเรียนได้แสดงออกถึงความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ตามคำแนะนำ และพยายามหาคำตอบที่ถูกต้องด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความดีขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ จึงเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วชิราพรรณ จันทรเทศ (2549: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนาวดี คำชมพู (2549: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อน การเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี โดยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะนักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนและเรียนรู้ได้อย่างอิสระและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ไปใช้ หลังจากที่นักเรียนเรียนเนื้อหาจากแบบเรียนที่สถานศึกษากำหนดไว้ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความได้มากขึ้น และชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นควรนำไปเผยแพร่ตามแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุดโรงเรียน มุมหนังสือในห้องเรียน ฯลฯ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 ควรมีการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติกิจกรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การตำรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2546). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). ชุดการเรียนรู้การสอน. เชียงใหม่: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กัลยา ยวนมัลย์. (2539). การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). เอกสารประกอบการสอนศึกษา 361: ระเบียบวิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา นาคสกุล. (2539). ระบบเสียงภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ไบกาซุ่ย. (2534). ความสำคัญของการอ่านในหนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน. ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ชลธิรา กลัดอยู่. (2517). การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชุลีพร ฤทธิเดช. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้และไม่ใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2547). การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. (2542). การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญา นาคหอม. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรชัย ปุณณโชติ. (2537). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เส้นทางสู่อาจารย์ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ อัจฉนนท์. (2546). ความน่าจะเป็นและสถิติประยุกต์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.

- นิพนธ์ สุขปรดี. (2519). *นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์นิเทศ.
- (2525). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์นิเทศ.
- (2528). *การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบชุดการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ด้วยตนเองสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- นุชน้อย สติธองกร. (2538). *หลักการอ่าน*. ใน ภาษาไทย 1. หน้า 55-70. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พุกกะวัน. (2532). *มิติใหม่ในการสอนอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2539). *การอ่านกิจกรรมหลักในการสอน*. ใน *ประชากรศึกษา*. 36(3).
- บุญเกิด คอระหาเวช. (2530). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2525). *เอกสารคำสอนนิสิตวัดผล 301: การสร้างแบบทดสอบ 1*.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัทมา ไตรคุป. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2535). *ลักษณะและการใช้ภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน.
- ปานรวิ ยงยุทธวิชัย. (2548). *การอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). *การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา พรหมณี. (2549). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- พัชนี หนูคง. (2546). *การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
ถ่ายเอกสาร.
- พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ. (2539). *การอ่านจับใจความและการย่อความ*. ใน ภาษาไทย 4. หน้า 23 – 41. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิตร ทองชั้น. (2524). *หลักการวัดผล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แฮสส์ ออฟ เคอร์มัสส์.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). *การประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2537). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2540). *วิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- รัตนาวลี คำชมพู่. (2549). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วชิราพรรณ จันทรเทศ. (2549). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัชรินทร์ บุญมาทิต. (2532). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่เห็นคำถามแบบเอกนัยกับคำถามแบบอนเอกนัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ชาวหา. (2525). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กราฟิการ์ต.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาการเรียนการสอนมิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วิชุดา พรายงค์. (2550). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาวรรณคดีไทย เรื่องมหาเวสสันดรชาดกกัณฑ์มัทรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระ ไทยพานิช. (2529). *57 วิธีการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาคเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แววมยุรา เหมือนนิล. (2538). *การอ่านจับใจความ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ศศิธร รัชฎ์ลักษณะนันท์. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพฯ: เวิร์ด เอ็ดดูเคชั่น.
- ศศิวิมล เนื่องนิตย์. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2545). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน หน่วยที่ 1” เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 - 7. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศุภชัย นาทะพันธ์. (2547). ความน่าจะเป็นและสถิติ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สนิท ตั้งทวี. (2529). การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมบัติ มหาเรศ. (2523). เอกสารการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สมหญิง กลั่นศิริ. (2523). เทคโนโลยีทางการศึกษา. นครปฐม: แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาคร ธรรมศักดิ์. (2541). ผลการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึมแบบร่วมมือที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สายสุนีย์ สกอลแก้ว. (2534). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มรรย. (2538). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ กล่อมฤทธิ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการกับ การจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาณี ชูเกลี้ยง. (2542). การสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความตามวิธี พาโนรามา เพื่อใช้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (ภาษาไทย). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

- สุริย์มาศ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์. (2544). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและวิธีสอน). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.
- อัมพา อรุณพราหมณ์. (2539). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความ
รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการ
สอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Bruce, Meeks Elija. (1972, February). *Learning Package Versus Conventional Method of
Instruction*. Dissertation Abstracts International. 32: 429-A.
- Cardarelli, Sally M. (1973). *Individualized Instruction Programmed and Material*. New York:
McGraw - Hill.
- Duane, James E. (1973). *Individualized Instruction - Programmed and Materials*. Englewood
Cliffs. New jersey: Education Technology Publication.
- Edward, Clefford H. (1975, February). *Changing Teacher Behavior through Self – Instruction
and Supervised Micro Teaching in Competency Based Program*. The Journal of
Educational Research. 3(2): 46.
- Heathers, Glen. (1977, February). A Working Difinition of Individualized Instruction. in
Education Leadership. 34(5): 342-344.
- Houston; & others. (1972). *Developing Instruction Modoles A Modolate System for writing
Modoles*. College of Education Texas: University of Houston.
- Kapfer, Phillip G.; & Mirian Kapfer. (1972). *Learning Package in American Education*.
Englewood Cliffs, N. T.: Education Technology Publication.
- Lewis, Phillip. (1968). *Instructional Process and media Innovation*. Chicago: Rand MC.
Nally.
- Lowrey, E.B.; & B.L. Eleanor. (1978, August). *The Effects of Four Drill and Patrice Times
Unit On The Decoding Performance of students with Specific Learning Disabilities*.
Dissertation Abstracts International. 39: 817-A.
- Moore, Nancy M.; & Learning Genters. (1974, November). Turning On Elementary
Classroom. in *Education Technology*. 14 (11): 24.
- Miller, Wilma H. (1979). *The First R: Elementary Reading Today*. New York: Holt, Rinehart
and Winston.

Smith, James E. (1973). *The Learning Activity Packages ,” in Learning Package in America Education*. P. 22-29 , Englewood Cliffs New Jersey Educational Technology Publications.

Webber, George. (1977, February). The Culture of Individualized Instruction. in *Education Leadership*. 34(5): 329.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 60 นาที ขอให้นักเรียนพิจารณาอ่านและตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย **X** ลงในกระดาษคำตอบของแต่ละข้อ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		
2.				

ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ให้ขีดทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการ แล้วเลือกคำตอบที่ต้องการ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		X
2.				

3. ข้อสอบฉบับนี้จะมีข้อความสั้นๆ ให้พิจารณา นักเรียนควรพิจารณาความหมายและใจความสำคัญของเรื่องให้อ่านให้ถี่ถ้วน ก่อนที่จะตอบคำถาม

4. หากมีข้อสงสัยในการทำแบบทดสอบประการใด ให้นักเรียนสอบถามจากอาจารย์ผู้ดำเนินการสอบได้

5. นักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบภายในเวลาที่กำหนด และส่งกระดาษคำตอบพร้อมแบบทดสอบแก่อาจารย์ผู้ดำเนินการสอบทันทีที่หมดเวลา

ขอให้นักเรียนทุกคนโชคดี...

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 40 ข้อ

เวลา 60 นาที

คำสั่งให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X คำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดคือความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

- ก. การอ่านแต่ละย่อหน้าให้ถูกต้องแม่นยำ
- ข. การอ่านเพื่อเปรียบเทียบ คาดการณ์และตัดสินใจได้ด้วยเหตุผลของผู้อ่าน
- ค. การอ่านเพื่อแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด
- ง. การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่อง ตลอดจนแนวความคิดและทัศนะของผู้เขียน

2. การอ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ เป็นการอ่านแบบใด

- ก. เพื่อความรู้ ข. เพื่อความบันเทิง
ค. เพื่อคลายความเครียด ง. เพื่อปรับปรุงคุณภาพ

3. เรื่องราวที่ผู้ประพันธ์ต้องการแสดงออกหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้เรียกว่าอะไร

- ก. แนวคิด ข. รูปแบบ
ค. แก่นเรื่อง ง. เนื้อหา

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ 4

(1) รังสีอัลตราไวโอเล็ตเป็นสาเหตุหนึ่งของมะเร็งผิวหนัง (2) ในปีหนึ่งๆ คนอเมริกันราวห้าแสนคนเป็นมะเร็งผิวหนัง (3) ดังนั้นเมื่อนักวิทยาศาสตร์พบว่ามลพิษทางอากาศทำลายโอโซนไปมากและบัดนี้โอโซนเริ่มลดน้อยลง (4) ชาวโลกจึงเริ่มวิตกว่าจะพากันได้รับรังสีอัลตราไวโอเล็ตมากขึ้น (5) และมะเร็งผิวหนังจะกลายเป็นโรคที่คุกคามสุขภาพ สิ่งแวดล้อมโลกเป็นเรื่องของชาวโลกทั้งหมด ต้องช่วยกันและสามัคคีกันยิ่งขึ้นในที่นี้จะรักษาสุขภาพไว้

(ช.กฤษฎา “แสงแดดกับผีวหนึ่ง” สตรีสาร)

4. จากข้อความข้างต้น ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ

- ก. 1 ข. 2
ค. 3 ง. 4 และ 5

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ 5

(1) โดยธรรมชาติร่างกายของมนุษย์จะต้องปรับสภาพไปตามภูมิอากาศอยู่แล้ว (2) ส่วนของกะโหลกศีรษะก็เป็นส่วนหนึ่งของร่างกายที่ต้องพยายามปรับให้รับกับสภาพของอากาศที่หนาวเหน็บให้ได้เหมือนกัน (3) โดยปรับให้มีลักษณะกลม ทูย เพราะรูปทรงกลมจะเก็บความร้อนได้ดีกว่ารูปทรงเหลี่ยมผืนผ้าแบนๆ นี่เอง (4) คนในเขตหนาวจึงมีศีรษะกลมมน ในขณะที่คนเมืองร้อนอย่างเราๆ มักจะได้ทรงเหลี่ยมแบนๆ (5) แล้วก็ด้วยความกลม ทูยของศีรษะคนเมืองหนาวนี่เองที่ทำให้เนื้อที่ในกะโหลกมีที่ว่างมากกว่า เนื้อสมองที่อยู่ภายในจึงพลอยมีปริมาณมากขึ้นด้วย (6) คนในถิ่นหนาวจึงมักฉลาดกว่าคนในเขตร้อน

(“ยิ่งหนาวยิ่งฉลาด” สามนาที่มีสาระ)

5. จากข้อความข้างต้น ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ

ก. 1 และ 2

ข. 3

ค. 4 และ 5

ง. 6

6. คำกล่าวที่ว่า “ครูเปรียบเสมือนเรือจ้าง” หมายความว่าอย่างไร

ก. ไม่มีเกียรติ

ข. รับผิดชอบงานหนัก

ค. รายได้น้อย

ง. ขาดการเหลียวแล

7. ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นตามภาษาที่เขียนหรือพูดกันโดยทั่วไป มีข้อบังคับ มีคณะ มีสัมผัส หรือกำหนดจำนวนคำ เรียกว่าอะไร

ก. ความเรียง

ข. ร้อยแก้ว

ค. ร้อยกรอง

ง. บทกวี

8. ข้อใดไม่ใช่งานเขียนประเภทร้อยแก้ว

ก. นิทาน เรื่องสั้น

ข. จดหมายเหตุ ตำนาน

ค. เรื่องแปล นวนิยาย

ง. นิราศ เสภา

9. ข้อใดไม่ใช่หลักของการอ่านจับใจความสำคัญ

ก. อ่านเรื่องอย่างคร่าวๆ

ข. อ่านแล้วเรียบเรียงความคิดให้ได้สละสลวย

ค. อ่านเนื้อความของเรื่องเข้าไปเข้ามาให้เกิดความเข้าใจ

ง. อ่านแล้วถามตัวเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม

อ่านข้อความกำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อที่ 10 - 13

กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) เปิดเผยว่าขณะนี้ข้อมูลที่น่าตกใจว่า คนไทยกินผักและผลไม้ไม่เพียงพอ เฉลี่ยเพียงคนละ 275 กรัม หรือแค่ 2 ชีดกว่า ขณะที่มาตรฐานสากลกำหนดให้กินอย่างน้อยวันละ 400 กรัมหรือประมาณ 5 ทับพี ทั้งที่ผลไม้สดมีคุณค่าทางโภชนาการสูง มีวิตามิน แร่ธาตุ สร้างภูมิคุ้มกันโรค มีสารต่อต้านอนุมูลอิสระ ลดภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง และยังอุดมไปด้วยใยอาหารที่ร่างกายได้รับประโยชน์เต็มที่ โดยแนะนำให้กินผลไม้สด หากเป็นผลไม้ที่เก็บใหม่ๆ ยิ่งดี เพราะจะได้รับวิตามินในผลไม้มากที่สุด และหากกินผักผลไม้สดวันละ 500 กรัมเป็นประจำ จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งที่อวัยวะต่างๆ ได้ร้อยละ 20

10. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. คนไทยทุกคนไม่ชอบกินผลไม้
- ข. ผักผลไม้มีคุณค่าทางอาหารมากที่สุด
- ค. จะไม่เป็นโรคมะเร็งหากกินผักผลไม้
- ง. กินผักและผลไม้สดทุกวันจะช่วยต้านโรคต่างๆ ได้

11. จากเรื่องที่อ่าน การกินผักผลไม้สดมีประโยชน์ในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. สุขภาพแข็งแรง
- ข. เสริมสร้างวิตามิน
- ค. อุดมด้วยใยอาหาร
- ง. ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง

12. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านปฏิบัติอย่างไร

- ก. กินเฉพาะผักและผลไม้ที่เก็บใหม่ๆ เท่านั้น
- ข. กินแต่ผักและผลไม้สดเท่านั้น
- ค. กินผักและผลไม้สดไม่น้อยกว่าวันละ 500 กรัม
- ง. กินผักและผลไม้สดทุกวันโดยไม่จำกัดปริมาณ

13. ข้อความนี้มีจุดประสงค์อะไร

- ก. แนะนำ
- ข. ขอร้อง
- ค. สั่งสอน
- ง. ตักเตือน

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14

ที่ประเทศญี่ปุ่น มีการผลิตก๊าซออกซิเจนกระป๋องจำหน่ายกันมาหลายปีแล้ว ปัจจุบันมีขนาดบรรจุ 5 ลิตร กำลังขายดีมาก ซึ่งมีอยู่หลายยี่ห้อ ราคาเมื่อคิดเป็นเงินไทยก็ตกประมาณ 130 - 180 บาท แล้วแต่อุปกรณ์ใครจะล่อใจลูกค้าได้ดีกว่ากัน

นอกจากนี้ยังมีพ่อค้าหัวใสใช้วิธีไปตั้งจำหน่ายออกซิเจนในห้างสรรพสินค้า ผู้มาใช้บริการก็ต้องสวมหน้ากากแล้วก็เริ่มสูดอากาศเข้าปอดเอือกใหญ่ๆ นานราว 3 นาที จ่ายเงินรวม 19 บาท และถ้าถามว่ามันดีและจำเป็นอย่างไร ผู้ใช้บริการซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงานบอกว่า สูดแล้วหายเหนื่อยและสดชื่นมากขึ้น เหมือนชาร์ตแบตเตอรี่ใหม่ๆ ดังนั้น 2 สิ่งในโลกที่ไม่ต้องซื้อจึงเหลือเพียงสิ่งเดียว คือ น้ำฝนธรรมชาติ

14. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

ก. การขาดออกซิเจน	ข. การผลิตก๊าซออกซิเจน
ค. ชาวญี่ปุ่นกับการขาดก๊าซออกซิเจน	ง. การสูดก๊าซออกซิเจนให้สดชื่น

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15

ผู้ใดได้รับอภิสิทธิ์ ผู้นั้นต้องตอบแทนความเสียสละของผู้เขียน เพราะเขาเปรียบเสมือนผู้กินอาหารทั้งหมด ซึ่งชาวบ้านผู้หิวโหยมอบให้ ด้วยหวังว่าเขาจะเกิดกำลังดันดันไปหาอาหารจากแดนไกลมาเลี้ยงดูกัน ถ้าเขากินอาหารของชาวบ้านหมด แล้วไม่ช่วยอะไร เขา คือ ผู้ทรยศเช่นเดียวกันถ้าคนหนุ่มสาวผู้ได้รับการศึกษาโดยประชาชนช่วยกันเสียค่าใช้จ่ายแล้วกรีดกรายนี้กว่าตัวเองเหนือกว่าผู้อื่น หรือไม่พยายามนำความรู้ไปพัฒนาบ้านเมือง เขาก็จะเป็นผู้ทรยศเช่นกัน

15. ข้อความนี้ผู้เขียนต้องการบอกถึงเรื่องใดมากที่สุด

ก. ประณามผู้ทรยศ	ข. ไม่พอใจผู้ได้รับอภิสิทธิ์
ค. เป็นห่วงประเทศชาติ	ง. เห็นใจชาวบ้านผู้หิวโหย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 16

ธรรมชาติให้ลิ้นคนเราแค่ลิ้นเดียว แต่หูสองหู นั่นคือเราต้องฟังคนอื่นยิ่งกว่าพูดถึงสองเท่า

16. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

ก. ธรรมชาติให้หูสองหู	ข. เราต้องฟังคนอื่นถึงสองเท่า
ค. ธรรมชาติให้ลิ้นคนเราลิ้นเดียว	ง. เราต้องฟังคนอื่นยิ่งกว่าพูดถึงสองเท่า

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17

คนไม่อ่านหนังสือไม่สมบูรณ์เช่นนั้นหรือ ? ถูกทีเดียวตามที่เสนอของท่านเบคอน เพราะ
 อ้วนอาจโง่ คนรวยอาจไม่เข้าใจโลกและชีวิต คนพิการอาจมองโลกในแง่ร้าย แต่คนที่อ่านหนังสือ
 จัดปัญหาเหล่านี้ได้หมด เขาจึงเป็นคนสมบูรณ์ เขาดำรงชีวิตอยู่อย่างทันโลก และเข้าใจชีวิตในทุก
 แง่มุม เขาจึงสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุก ทั้งๆ ที่เขาอาจยากจน หรือพิการอย่างไรก็ตาม

17. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. คนที่อ่านหนังสือจัดปัญหาได้หมด
- ข. คนไม่อ่านหนังสือ ไม่สมบูรณ์เช่นนั้นหรือ
- ค. คนที่อ่านหนังสือดำรงชีวิตอยู่อย่างทันโลก และเข้าใจชีวิต
- ง. คนสามารถอยู่ในสังคมอย่างผาสุก ทั้งๆ ที่เขาอาจยากจนหรืออาจพิการ

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 18

“เปล็กไกวดาก็แกว่งแข็งหรือไม่ ไหนไถถากกรากกร้าไหนดานคร้ว	ไม่อวดหยิ่งหญิงไทยมิใช่ชั่ว ไซ้รู้จักแต่จะยั่วผิวเมื่อไร”
(คำเรีงสุดดีสตรีไทยนักรบ ใน นารีเรีองนาม)	

18. ใจความสำคัญของบทร้อยกรองนี้คืออะไร

- ก. หญิงไทยมิใช่แต่จะแต่งตัวสวยเพื่ออวดสามี แต่ยังเลี้ยงลูก ทำงานบ้าน ในขณะเดียวกัน
ก็ช่วยออกรบต่อสู้กับข้าศึกด้วย
- ข. หญิงไทยมีความสามารถทั้งเลี้ยงลูก ดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็มี
ความเข้มแข็งในการรบด้วย
- ค. ผู้หญิงไทยมีสิทธิ์เสมอภาคเทียมเท่าชายไทย
- ง. หญิงไทยเป็นสตรีน่ายกย่องเพราะทั้งสวย ทั้งเก่ง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 19

“ภัยในเมืองหลวงนั้นมีอยู่ทั่วไป หาความปลอดภัยอะไรไม่ได้ ไม่ว่าจะอยู่ในมุ้ง หรือตามถนนหนทางก็มีโอกาสถูกปล้นจี้ได้ทั้งนั้น รวมทั้งอันตรายที่แทรกอยู่ตามที่ต่างๆ อีกมากมาย สิ่งเหล่านี้อาจชินชาสำหรับคนไทยเรา เพราะเผชิญภัยเหล่านี้อยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน โดยปล่อยให้ผ่านไปตามเรื่องของดวง ถ้าดวงดีก็อยู่ ดวงจู้ก็ม้วย ชาวต่างประเทศรู้ถึงอันตรายต่างๆ ของกรุงเทพฯ ดี เนื่องจากได้เจอภัยเหล่านี้เป็นประจำ เหมือนกัน ทางสถานทูตอเมริกาจึงได้จัดทำคู่มือแจกให้ชาวอเมริกาที่มาอยู่ในเมืองไทย ควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะอยู่อย่างปลอดภัย”

19. ใจความสำคัญของเรื่องนี้ตรงกับข้อใดมากที่สุด

ก. กรุงเทพฯมีภัยมาก	ข. คนกรุงเทพฯชินกับภัยร้าย
ค. การอยู่ในกรุงเทพฯอย่างปลอดภัย	ง. ชาวต่างประเทศกับภัยในกรุงเทพฯ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 20 - 21

“ความเหงา คือ ความรู้สึกเปล่าเปลี่ยวไม่มีเพื่อน รู้สึกว่าโดดเดี่ยวทั้งๆ ที่มีคนอยู่ใกล้ๆ คนในเมืองหลวงเป็นกันมาก เป็นโรคทางใจอย่างหนึ่งซึ่งพาให้รู้สึกว่าชีวิตไร้ค่า ไม่มีใครรัก ไม่มีใครแยแส แล้วเลยพาให้เกิดความแค้นใจ บางคนกินเหล้า บางคนหนักกว่านั้น สูบเฮโรอีนเสียเลย คนมั่งมีมีลูกมีเมีย มีบริวารก็ยังรู้สึกเหงาอยู่คนเดียว บางคนเลี้ยงสุนัขเป็นฝูงไว้แก้เหงา ทางแก้เหงาอย่างนี้ไม่มีใครได้ผล บางคนเลยเข้าวัดซึ่งแก้เหงาได้ดี เพราะได้เป็นเพื่อนกับความเหงาเสียเลย”

20. คำสำคัญของเรื่องนี้ได้แก่คำใดบ้าง

ก. ความเหงา, ชีวิตไร้ค่า, เลี้ยงสุนัข	ข. ความเหงา, โรคทางจิต, เข้าวัด
ค. ความเหงา, กินเหล้า, เข้าโรงหนัง	ง. ความเหงา, ความแค้น, ความริษยา

21. ข้อใดเป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ดีที่สุด

ก. รู้อะไรไม่รู้วิชา	ข. รู้ไว้ใช้ว่าใส่บาแบกหาม
ค. สุขใดเหนือกว่าความสงบไม่มี	ง. หนังสือคือมิตรแท้ของคน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22

(1) ปัญหาที่หนักหนาของรัฐบาลอยู่ในขณะนี้น่าจะเป็นปัญหาเรื่องปากท้องของประชาชนนี้เอง เพราะหากปล่อยไว้สภาพรายได้เท่าเดิมแต่ (2) ราคาข้าวของจะสูงขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง (3) นำที่รัฐบาลจะได้กำหนดมาตรการวางยารักษาโรคเงินเฟ้ออย่างเร่งด่วน (4) ปล่อยไว้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพการบริหารประเทศของรัฐบาลโดยแท้

22. ประโยคใดคือประโยคใจความสำคัญของข้อความนี้

ก. (1)	ข. (2)
ค. (3)	ง. (4)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 23 - 24

“...แต่ไหนแต่ไรมาแล้ว เคยได้รับคำแนะนำมาตลอดว่า สิ่งหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาการคิดการเขียนได้อย่างมากคือการอ่าน ตั้งแต่เริ่มต้นเขียนบทกวีจนถึงวันนี้ การอ่านเป็นหน้าที่หลักๆ ที่ต้องทำอยู่ตลอด อาจจะใช้เวลามากกว่าการคิดการเขียนด้วยซ้ำ การอ่านเป็นสิ่งที่น่าอะไรๆ หลายอย่างมาให้กับชีวิต ไม่ว่าจะเป็นความมหัศจรรย์ใจ แรงบันดาลใจ การเปิดโลกทัศน์ด้านต่างๆ เป็นการเรียนรู้และสะสม สร้างความเข้มแข็งให้กับวิธีคิดแล้วแสดงออกทางการเขียน ที่สำคัญหนังสือบางเล่มมอบความอ่อนโยนทางความรู้สึกให้ด้วย...”

23. ข้อความข้างต้นเป็นบทความชนิดใด

ก. บทความวิจารณ์	ข. บทความบรรยาย
ค. บทความวิเคราะห์	ง. บทความแสดงความคิดเห็น

24. ข้อความข้างต้นมีใจความสำคัญว่าอย่างไร

- ก. การอ่านช่วยพัฒนาการคิดการเขียนได้มาก
 ข. การอ่านเป็นหน้าที่หลักที่ต้องทำอยู่ตลอด
 ค. การอ่านต้องใช้เวลามากกว่าการคิดหรือการเขียน
 ง. การอ่านเป็นสิ่งที่น่าอะไรๆ หลายอย่างมาให้กับชีวิต

25. ข้อใดเป็นแนวคิดของคำประพันธ์ข้างล่างนี้

“เพื่อนคนหนึ่งซึ่งมีไมตรีจิต คนเดียวถือชื่อธรรมประจำใจ	ดีกว่ามิตรคบเล่นเป็นไหนไหน ดีกว่าใครชั่วโฉดนับโกฏิพัน”
---	---

ก. มีเพื่อนแท้ดีกว่าเพื่อนประเภทอื่น	ข. คนดีมีค่ากว่าคนเลว
ข. เพื่อนที่มีศีลธรรมดีกว่าเพื่อนอื่น	ง. ควรมีเพื่อนน้อยๆ

26. ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อเท็จจริง

- ก. การรณรงค์สวมหมวกนิรภัยควรทำอย่างสม่ำเสมอ
- ข. เราไม่เห็นด้วยกับการนำเข้าหมวกนิรภัยมาจากต่างประเทศ
- ค. อันตรายจากการขับซึ่รถจักรยานยนต์นั้นมีมากมายหลายประการ
- ง. เจ้าหน้าที่จราจรควรแนะนำให้ผู้ขับซึ่รถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัย

27. ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อคิดเห็น

- ก. การเพาะถั่วงอกขายเป็นอาชีพอย่างหนึ่งตลอดมาจนปัจจุบัน
- ข. การเพาะถั่วงอกเป็นศิลปะเช่นเดียวกับการหุงข้าว
- ค. เราใช้เมล็ดถั่วเขียวมาทำอาหารได้หลายอย่าง
- ง. ถั่วงอกได้มาจากการเพาะเมล็ดถั่ว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 - 32

แม่สุบบุหรีมีผลต่อระบบการหายใจของทารก

วารสารแพทยแลนเซต รายงานอ้างผลการสำรวจเด็ก 500 คน ในเมืองเพิร์ธของออสเตรเลีย พบว่า การสุบบุหรีของมารดาซึ่งมีประวัติป่วยเป็นโรคหอบหืดและความดันโลหิตสูง ในระหว่างการตั้งครรภ์ มีผลต่อระบบหายใจของทารกแรกเกิด โดยจะไปทำลายระบบการหายใจของทารกเหล่านั้น ปัญหาเกี่ยวกับระบบหายใจในวัยเด็กยังอาจมีผลต่อเนื่องไปจนถึงเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จากผลการศึกษาพบว่า มารดาที่สุบบุหรีขณะตั้งครรภ์ยังให้กำเนิดทารกที่ตัวเล็กและมีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามารดาที่ไม่ได้สุบบุหรี

28. สิ่งเสพติดในข้อใดที่บ้านทอนสุขภาพน้อยที่สุด

- ก. ฟีน
- ข. ยาบ้า
- ค. เฮโรอีน
- ง. บุหรี

29. ข้อความนี้มีจุดประสงค์มุ่งให้ความรู้แก่ใคร

- ก. มารดาที่ตั้งครรภ์
- ข. ผู้ใหญ่ทุกคน
- ค. เด็กทุกคน
- ง. เฉพาะคนที่สนใจ

30. โรคในข้อใดที่เกิดจากการสุบบุหรี

- ก. มะเร็ง
- ข. ตับแข็ง
- ค. โลหิตจาง
- ง. โปลิโอ

31. ทารกจะมีลักษณะอย่างไรถ้ามารดาสูบบุหรี่ขณะตั้งครรภ์
- ทารกจะเป็นโรคเกี่ยวกับระบบหายใจ
 - ทารกจะมีลำตัวเล็กและสมองลีบ
 - ทารกจะมีน้ำหนักน้อยและตัวเล็ก
 - ทารกจะเป็นโรคความดันโลหิตสูง
32. การสูบบุหรี่ของมารดาขณะตั้งครรภ์ มีผลกระทบต่อระบบใดของทารก
- ระบบหายใจ
 - ระบบขับถ่าย
 - ระบบสืบพันธุ์โลหิต
 - ระบบลำเลียงอาหาร
33. ข้อใดคือลักษณะสำคัญของเรื่องสั้น
- มีตัวละครที่สำคัญหลายตัว
 - มีเนื้อเรื่องที่ละเอียดและใช้เวลานาน
 - มีฉากและบรรยากาศที่หลากหลายเพื่อให้สมจริง
 - มีแนวคิดที่สำคัญเพียงจุดเดียว

อ่านเรื่องสั้น “สายโลหิต” แล้วตอบคำถามข้อ 34 - 36

เรื่องสั้น “สายโลหิต”
 “เมื่อไรจะตายเสียทีก็ไม่รู้”
 ผมหมายถึงปู่ที่เป็นอัมพาตนอนเฝ้าอยู่กับบ้าน
 พ่อทำเป็นไม่ได้ยินคำพูดของผม ซึ่งขณะนั้นอายุ 8 ขวบ
 อีก 20 กว่าปีต่อมา ผมพูดกับพ่อว่า
 “เลือกบ้านอาวุธโสสักหลังสิพ่อ ไปอยู่กับพวกคนแก่ด้วยกัน พ่อจะได้ไม่เหงา”
 เวลาผ่านไปอีกกี่ปี ผมจำไม่ได้เสียแล้ว กว่าที่จะมาถึงวันนี้
 วันที่ผมได้ยืมลูกชายผมพูด
 “พ่อนี่แปลก เกิดอยากจะมาตายที่บ้าน ไม่ว่าตายที่ไหน
 ผมก็จะทำบุญกรวดน้ำไปให้ ไม่ต้องเป็นห่วง”
 ความเจ็บปวดอย่างสาหัสพลุ่งพรวดขึ้นมาในอก และค้างคาอยู่อย่างนั้น
 ที่มา: เรื่องสั้น “สายโลหิต” ของ ปิยะชาติ จากคอลัมน์ “เรื่องแต่ง 100 คำ ครั้งที่ 3 ของ ส. หาญตระกูล”

34. จากเรื่องสายโลหิต ใช้ระยะเวลานานเท่าใด
- 2 ชั่วโมง
 - 3 ชั่วโมง
 - 4 ชั่วโมง
 - 5 ชั่วโมง

35. ข้อใดไม่ได้แสดงนัยที่ปรากฏในเรื่องนี้

- ก. คนชราเป็นบุคคลที่ไร้ค่า
- ข. คนชราเป็นบุคคลที่ไม่พึงประสงค์
- ค. คนชราเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาสังคม
- ง. คนชราเป็นบุคคลที่น่าเบื่อของลูกหลาน

36. สำนวนใดเหมาะกับเรื่องนี้มากที่สุด

- ก. ขว้างงูไม่พ้นคอ
- ข. กงเกวียนกำเกวียน
- ค. ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
- ง. ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 37 - 40

ใบเสร็จของสงคราม

ผู้เขียนเดินทางไปที่เมืองอิโรซิมา ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นสถานที่แห่งแรกที่เป็นเป้าหมายของการทิ้งระเบิดปรมาณูก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะสิ้นสุดลงประมาณ 8 สัปดาห์ ผู้เขียนขึ้นรถรางเพื่อหาที่พักใกล้ๆ กับสวนสันติรำลึก ทิวทัศน์ข้างทางเป็นซากตึกปูนปรักหักพังและยอดโดมที่เหลือแต่โครงเหล็กตั้งอยู่ ยอดโดมนี้เคยเป็นอาคารที่ทำการส่งเสริมอุตสาหกรรมของเมืองอิโรซิมา ผู้เขียนเดินทางต่อไปที่ สวนสาธารณะแห่งหนึ่งที่มีพิพิธภัณฑ์ ซึ่งจัดแสดงอนุสาวรีย์และอนุสรณ์สถานต่างๆ เกี่ยวกับสงครามไว้มากมาย สิ่งที่น่าสนใจของผู้เขียนมากที่สุดคือรูปปั้นเด็กหญิงกับนกกระเรียน ที่ได้แรงบันดาลใจในการสร้างจากเรื่องราวของเด็กหญิงซาตาโกะ ซาซากิ ซึ่งผลพวงของกัมมันตภาพรังสีจากอาวุธนิวเคลียร์ทำให้เธอต้องเป็นโรคลูคีเมีย และตามความเชื่อของชาวญี่ปุ่น นกกระเรียนเป็นสัญลักษณ์แห่งความสุขและการมีชีวิตยืนยาว เธอจึงตั้งใจพบนกกระเรียนให้ครบ 1,000 ตัว ด้วยความหวังจะหายจากอาการป่วย แต่เธอก็เสียชีวิตก่อนที่จะพบเสร็จ ดังนั้นรอบๆ รูปปั้น จึงเต็มไปด้วยนกกระเรียนนับล้านๆ ตัวจากผู้ที่มารำลึกถึงเธอและต่อต้านสงคราม หลังจากนั้น ผู้เขียนได้เข้าไปชมภาพวิดีโอที่ถ่ายจากห้องนักบินชาวอเมริกันในนาทีของการทิ้งระเบิด อ่านบันทึกการคัดเลือกเมืองเป้าหมายในการทิ้งระเบิด ทำให้ทราบว่า อิโรซิมาถูกเลือกเป็นเป้าหมายเพราะ อิโรซิมาเป็นฐานทัพและแหล่งผลิตอาวุธทางการทหารที่สำคัญ ชาวเมืองต้องทำงานรับใช้กองทัพ ด้วยทำเลที่ตั้งติดทะเลและอ่าว ความรุนแรงของระเบิดทำให้ทุกชีวิตในรัศมี 2 กิโลเมตรจากจุดทิ้งระเบิดราบเป็นหน้ากลอง ทำให้ผู้เขียนนึกไปถึงเมืองเบรุต เมืองหลวงของประเทศเลบานอน เมืองที่เคยได้รับสมญานามว่าปารีสแห่งตะวันออกกลาง แต่เมื่อเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นทำให้สมญานามเป็นแค่เพียงตำนาน ผู้เขียนเน้นย้ำในตอนท้ายว่า เราควรเลือกสันติภาพตั้งแต่ตอนที่ยังมีโอกาส แต่ถ้ายังไม่เลือก ความหายนะก็จะมาเยือนมนุษย์อีกครั้ง

37. จากข้อความข้างต้นจัดเป็นงานเขียนประเภทใด

ก. สารคดี

ข. บทความ

ค. เรื่องสั้น

ง. ตำรา

38. ในอดีตยอดโดมที่ผู้เขียนเห็นขณะนั่งรถรางมีความสำคัญอย่างไร

ก. เป็นที่ทำการส่งเสริมอุตสาหกรรม

ข. เป็นที่ทำการส่งเสริมเกษตรกรรม

ค. เป็นที่ทำการส่งเสริมพาณิชย์กรรม

ง. เป็นที่ทำการส่งเสริมศิลปกรรม

39. เพราะเหตุใดซาดาโกะจึงป่วยเป็นโรคลูคีเมีย

ก. พ่อและแม่ป่วยเป็นโรคนี้จึงถ่ายทอดสู่ลูก

ข. ดื่มน้ำที่ผสมสารพิษ

ค. กินอาหารที่เจือปนด้วยสารกัมมันตภาพรังสี

ง. ได้รับผลกระทบจากการแผ่กัมมันตภาพรังสีของอาวุธนิวเคลียร์ขณะมีการทิ้งระเบิด

40. นกกระเรียนเป็นสัญลักษณ์ของอะไร

ก. สันติภาพ

ข. ความสามัคคี

ค. ความสงบ

ง. ความสุขและมีอายุยืน

ขอให้นักเรียนทุกคนโชคดี

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

ชื่อ – สกุล..... ชั้น ม. 1 /..... โรงเรียน.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

ข้อ	ก	ข	ค	ง
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				
31.				
32.				
33.				
34.				
35.				
36.				
37.				
38.				
39.				
40.				

ขอให้นักเรียนทุกคนโชคดี

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่อง การอ่านจับใจความ

ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โดย... จิตรลดา

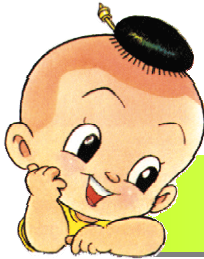
บุญเรือง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการอ่านจับใจความ

ชุดที่ 3

การอ่านจับใจความตำรา

คำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้

1. ชุดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา ประกอบด้วย
 - ✓ ประเภทของตำรา
 - ✓ การอ่านจับใจความตำรา
 - ✓ กิจกรรม และบัตรเฉลยกิจกรรม
 - ✓ แบบทดสอบหลังเรียน และบัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
2. นักเรียนศึกษาเนื้อหาของชุดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านจับใจความตำรา ตามลำดับ
3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมตามที่กำหนด และตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยกิจกรรมนั้นๆ
4. หลังจากทำกิจกรรมในชุดการเรียนรู้แล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
5. บัตรเฉลยคำตอบนักเรียนจะได้ใช้ก็ต่อเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมหรือแบบทดสอบหลังเรียนเรียบร้อยแล้วเท่านั้น
6. ถ้านักเรียนสงสัยหรือมีปัญหาในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถขอคำปรึกษาจากครูผู้สอนได้

ห้ามดูเฉลย ก่อนทำแบบทดสอบเสร็จ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกประเภทของตำราได้
2. นักเรียนสามารถบอกแนวทางการอ่านจับใจความ
ตำราอย่างรวดเร็วได้

การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้

**การอ่านที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์นั้น นักเรียนควรจะมีกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ
เพื่อให้สามารถอ่านได้รวดเร็วและสามารถจับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง**

ใบความรู้ที่ 1 ประเภทของตำรา

ตำรา หมายถึง หนังสือที่แต่ง

หรือเรียบเรียงขึ้นเพื่ออธิบายหรือแสดงเนื้อหาวิชาการแขนงต่าง ๆ รวมไปถึงหนังสือที่อ่านประกอบการเรียนด้วย โดยมีเป้าหมายให้ความรู้แก่ผู้อ่านเป็นหลัก อาจแบ่งตำราหรือหนังสือออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. **หนังสือแบบเรียน** คือหนังสือที่ใช้เป็นบทเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
2. **หนังสืออ้างอิง (Text Book)** คือหนังสือที่ขยายความรู้จากแบบเรียนให้กว้างขวางขึ้น โดยอาจจะมีได้หลายเล่ม หลายสำนวน
3. **หนังสืออ่านประกอบ** คือหนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมเฉพาะเนื้อหาบางเรื่อง บางตอน หรือเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการเรียนบางเรื่องให้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 1

ชุดการเรียนรู้ที่ 3

คำชี้แจง

ให้นักเรียนจัดประเภทหนังสือที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ประเภทของหนังสือ

หนังสือแบบเรียน

หนังสืออ้างอิง

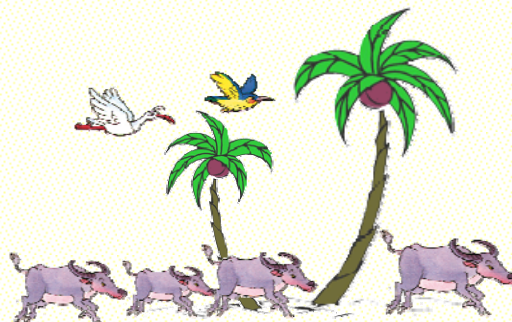
หนังสืออ่านประกอบ

1. ประชุมสุภาพนิพนธ์พระร่วง (.....)
2. วรรณคดีวิจิตร (.....)
3. สารานุกรมไทย (.....)
4. ยักษ์ในรามเกียรติ์ (.....)
5. พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (.....)
6. ระบบจักรวาล (.....)
7. ดอกไม้ในวรรณคดี (.....)
8. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (.....)
9. หนังสือชุดพื้นฐานภาษา ภาษาพาที วรรณคดีลำนํ้า (.....)
10. สัตว์มีพิษ (.....)

เฉลยกิจกรรมที่ 1

ชุดการเรียนรู้ที่ 3

1. ประชุมสุภาสิตพระร่วง (หนังสืออ่านประกอบ)
2. ลักษณะภาษาไทย (หนังสือแบบเรียน)
3. สารานุกรมไทย (หนังสืออ้างอิง)
4. ยักษ์ในรามเกียรติ์ (หนังสืออ่านประกอบ)
5. พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (หนังสืออ้างอิง)
6. ระบบจักรวาล (หนังสืออ่านประกอบ)
7. ดอกไม้ในวรรณคดี (หนังสืออ่านประกอบ)
8. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (หนังสือแบบเรียน)
9. หนังสือชุดพื้นฐานภาษา ภาษาพาที วรรณคดีลำนำ (หนังสือแบบเรียน)
10. สัตว์มีพิษ (หนังสืออ่านประกอบ)

กิจกรรมที่ 2

ชุดการเรียนรู้ที่ 3

คำสั้ง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 1

1. ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์จากภาพให้ถูกต้อง

ชายตัดฟืนร้องตอบยายว่า
สงสารโคจ๊ะยาย มันจะหนักเกินไป
ช่วยผ่อนน้ำหนักให้โคบ้าง

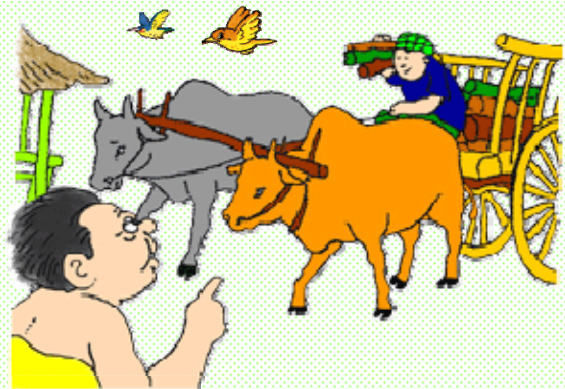
แล้วยังเอาฟืนหลายดุ้นขึ้นแบกไว้บนป่า

เมื่อได้ฟืนพอสมควร
ก็ขึ้นฟืนขึ้นบรรทุกบนเกวียน

เมื่อกลับถึงบ้าน ยายของเขาถามว่า
นั้นเรื่องอะไรถึงได้แบกฟืนไปนั่งบนเกวียน

ขึ้นฟืนไปนั่งบนเกวียน
แล้วขับเกวียนกลับบ้าน

ชายคนหนึ่งขับเกวียนเทียมโคเข้าไปในป่า
เพื่อตัดฟืน

ตอบ

เหตุการณ์ที่ 1.....

เหตุการณ์ที่ 2.....

เหตุการณ์ที่ 3.....

เหตุการณ์ที่ 4.....

เหตุการณ์ที่ 5.....

เหตุการณ์ที่ 6.....

2. จากเรื่องนี้ นักเรียนคิดว่าชายตัดฟันมีจิตใจอย่างไรต่อสัตว์เลื้อยของตน

ตอบ

3. นักเรียนคิดว่าการกระทำของชายตัดฟันช่วยผ่อนแรงให้โคได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

4. ถ้านักเรียนเป็นชายตัดฟัน นักเรียนจะมีวิธีผ่อนแรงให้โคได้อย่างไรบ้าง (ตอบอย่างน้อย 2 วิธี)

ตอบ

1.....

2.....

ตอนที่ 2

เด็กชาย ก. ข. และ ค. สามสหายชวนกันตกปลา แต่ละคนตกปลาได้คนละ 1 ตัว
อยากทราบว่า ใครตกได้ปลาตัวไหนเอ่ย ?

ตอบ

1. เด็กชาย ก. ตกได้.....
2. เด็กชาย ข. ตกได้.....
3. เด็กชาย ค. ตกได้.....

ดูดีๆ นะครับ !

เฉลยกิจกรรมที่ 2

ชุดการเรียนรู้ที่ 3

ตอนที่ 1

1. ตอบ

- เหตุการณ์ที่ 1. ชายคนหนึ่งขับเกวียนเทียมโคเข้าไปในป่าเพื่อตัดฟืน
 เหตุการณ์ที่ 2. เมื่อได้ฟืนพอสมควร ก็ขึ้นฟืนขึ้นบรรทุกบนเกวียน
 เหตุการณ์ที่ 3. แล้วยังเอาฟืนหลายดุ้นขึ้นแบกไว้บนบ่า
 เหตุการณ์ที่ 4. ปีนขึ้นไปนั่งบนเกวียน แล้วขับเกวียนกลับบ้าน
 เหตุการณ์ที่ 5. เมื่อกลับถึงบ้าน ยายของเขาร้องถามว่า
 นั้นเรื่องอะไรถึงได้แบกฟืนไปนั่งบนเกวียน
 เหตุการณ์ที่ 6. ชายตัดฟืนร้องตอบยายว่า สงสารโคจะยาย มันจะหนักเกินไป
 ช่วยผ่อนน้ำหนักให้โคบ้าง

2. ตอบ มีความเมตตา กรุณาต่อสัตว์

3. ตอบ ไม่จริง เพราะโคยังต้องรับน้ำหนักของฟืนเท่าเดิม (เหตุผลอยู่ที่ดุลพินิจของผู้ตรวจ)

4. ตอบ (อยู่ที่ดุลพินิจของผู้ตรวจ)

1. ให้ชายตัดฟืนแบกฟืนโดยที่ไม่ต้องนั่งบนเกวียน
2. ให้ชายตัดฟืนเดินไปพร้อมกับโคโดยที่ไม่ต้องแบกฟืน

ตอนที่ 2

ตอบ

1. เด็กชาย ก. ตกได้ปลาทอง
2. เด็กชาย ข. ตกได้ปลาหมอ
3. เด็กชาย ค. ตกได้ปลาจลาม

ใบความรู้ที่ 2

การอ่านจับใจความตำรา

การอ่านจับใจความตำรา ควรเริ่มต้นจากการสำรวจ ส่วนประกอบที่สำคัญของหนังสืออย่างคร่าวๆ เสียก่อน เพราะจะ ช่วยชี้แนะสาระสำคัญของตำราหรือช่วยให้ค้นหาคำตอบที่ ต้องการได้รวดเร็วขึ้น ส่วนประกอบสำคัญของตำราที่ควร พิจารณามีดังนี้

1. **ชื่อเรื่อง** นับเป็นจุดชี้แนะใจความสำคัญของตำราได้รวดเร็วที่สุด เพราะตำราโดยทั่วไป จะตั้งชื่อเรื่องอย่างตรงไปตรงมา และบอกให้ทราบขอบข่ายของเนื้อหาอย่างกว้างๆ ได้ทันที
2. **คำนำ** ผู้แต่งอาจบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการจับใจความของผู้อ่านได้หลายอย่าง เช่น จุดมุ่งหมายในการแต่ง ความเป็นมา วิธีเรียบเรียง วิธีใช้ ขอบข่ายของหนังสือ หรือแม้แต่มโนทัศน์สำคัญของเรื่อง เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานที่จะเข้าใจตำราเล่มนั้นได้รวดเร็วขึ้น
3. **คำชี้แจง คำแนะนำการใช้ หรือคำนิยาม** ตำราบางเล่มมีวิธีการใช้ที่ยุ่งยากซับซ้อน หรือมีเป้าหมายพิเศษกว่าตำราทั่วไป ผู้แต่งอาจอธิบายวิธีใช้ หรือให้คำแนะนำวิธีการอ่านเพื่อจับ สาระสำคัญที่สะดวกรวดเร็ว หรือตำราบางเล่มมีคำนิยามของผู้ทรงคุณวุฒิช่วยชี้แนะการอ่านเอาไว้ ด้วย ก่อนการอ่านตำราอย่างละเอียดจึงต้องให้ความสำคัญกับคำชี้แจง คำแนะนำการใช้หรือคำนิยาม เพื่อสะดวกต่อการอ่านจับใจความ
4. **สารบัญ** หมายถึงบัญชีบทต่างๆ ของหนังสือ โดยเรียงลำดับก่อนหลัง ระบุเลขหน้า ชัดเจน เพื่อช่วยให้สะดวกในการค้นหาและอ่านเรื่องนั้นๆ นับเป็นองค์ประกอบของตำราที่สำคัญมาก เพราะนอกจากจะชี้แนะให้ผู้อ่านค้นหาเนื้อเรื่องที่ต้องการได้ง่ายแล้ว ยังช่วยให้ผู้อ่านมองเห็น ภาพรวมของตำราทั้งเล่มได้อย่างรวดเร็ว
5. **แนวคิดสำคัญหรือสรุปท้ายบท** มีตำราส่วนหนึ่งที่ผู้แต่งสรุปแนวคิดสำคัญไว้ต้นบท เช่น แบบเรียนหรือตำราของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกเล่ม และมีตำราจำนวนมากที่ผู้แต่ง สรุปใจความสำคัญไว้ท้ายบท ซึ่งทั้งหมดนั้นคือใจความสำคัญของแต่ละบทนั่นเอง ฉะนั้นถ้าไม่ ต้องการรายละเอียดมากหรือต้องการจับสาระสำคัญของตำราอย่างคร่าวๆ เพียงแต่อ่านแนวคิด สำคัญหรือสรุปท้ายบทเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว

6. แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมท้ายบท เป็นส่วนที่ผู้แต่งต้องการทดสอบความรู้ หรือเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในตำราแต่ละบทให้มากขึ้น การทำแบบฝึกหัดหรือการทำกิจกรรมท้ายบท จึงเป็นส่วนหนึ่งในการค้นหาใจความสำคัญในแต่ละบทด้วย

7. บรรณานุกรม คือรายการหนังสือหรือเอกสารอ้างอิงที่ผู้แต่งตำราใช้เป็นข้อมูลค้นคว้าเรียบเรียง ส่วนใหญ่เรียงลำดับไว้ท้ายเล่มต่อจากเนื้อเรื่องบทสุดท้าย แม้จะไม่ใช่ส่วนที่เป็นใจความของตำราโดยตรง แต่จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้ทราบว่าผู้แต่งค้นคว้าข้อมูลมาจากแหล่งใด มากน้อยแค่ไหน และน่าเชื่อถือหรือไม่ รวมทั้งสามารถติดตามไปอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมจากเอกสารที่อ้างอิงไว้ได้ด้วย

8. ภาคผนวก คือความรู้ที่มีได้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของตำราโดยตรง แต่เป็นความรู้เพิ่มเติมที่ผู้แต่งเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน จะนำไปเรียบเรียงไว้ในเนื้อเรื่องโดยตรงก็อาจจะยืดเยื้อเกินไปไม่เหมาะสมหรืออาจทำให้สาระสำคัญเสียไป ดังนั้นผู้แต่งจึงนำไปใส่ไว้ตอนท้ายเล่มต่อจากบรรณานุกรม เพื่อช่วยให้ผู้อ่านศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

9. อภิธานศัพท์ คือการรวบรวมคำศัพท์ที่เข้าใจยากในหนังสือ เอามาอธิบายความหมายเพิ่มเติมไว้ตอนท้ายเล่มต่อจากภาคผนวก โดยเรียงตามลำดับตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านสามารถค้นหาและนำไปช่วยทำความเข้าใจในการอ่านเรื่องได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

10. ดรรชนี คือบัญชีเรียงคำตามลำดับตัวอักษร โดยรวบรวมคำสำคัญๆ ที่กล่าวถึงในเรื่องไว้ตอนท้ายเล่ม แล้วบอกเลขหน้าที่มีคำนั้นๆ ปรากฏอยู่ เพื่อสะดวกแก่การค้นและติดตามทำความเข้าใจกับศัพท์หรือเรื่องสำคัญที่ปรากฏในหนังสือนั้น

แม้ส่วนประกอบต่างๆ ของตำราจะช่วยให้เราได้
จับใจความสำคัญได้รวดเร็วขึ้น แต่ก็ต้องอ่าน
รายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมดด้วยนะคะ
เพื่อให้สามารถจับใจความประกอบหรือส่วน
ขยายใจความสำคัญได้ชัดเจนยิ่งขึ้นค่ะ

กิจกรรมที่ 3 ชุดการเรียนรู้ที่ 3

อ๊ะ!
คิดแล้ว

ให้นักเรียนเรียงลำดับบรรณานุกรมต่อไปนี้
โดยเติมเลข 1 - 10 ตามลำดับ

สายชลทำรายงานด้วยการค้นคว้าจากหนังสือ 10 เล่ม
นักเรียนช่วยสายชลเรียงลำดับบรรณานุกรมหน่อยนะจ๊ะ

1. ศิวกานท์ ปทุมสูติ. กลวิธีสอนเด็กเรียนเขียนกวี. กรุงเทพฯ: นวสาส์นการพิมพ์, 2548.
ลำดับที่
2. เพลินตา (นามแฝง). โรงเรียนนักเขียน. นนทบุรี: สำนักพิมพ์บ้านหนังสือ, 2550.
ลำดับที่
3. กำชัย ทองหล่อ. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บริษัทรวมสาส์น (1977) จำกัด,
2543.
ลำดับที่
4. ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์ และ ชนชัย ลูกเสือ. เก่งภาษาไทย (เล่ม 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนา
ศึกษา, 2551.
ลำดับที่
5. ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์, 2525.
ลำดับที่

ข้อ 6. หน้าถัดไป...

6. บุญเหลือ โจมโน. การแต่งคำประพันธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

ลำดับที่

7. ทองใบ แทนมณี. ศัพท์สุนทรภู์. กรุงเทพฯ: องค์การคำคุณสุภา, 2542.

ลำดับที่

8. สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ และ คณะ. ภาษาไทย 6 สมบูรณ์แบบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด, 2548.

ลำดับที่

9. ฝ่ายวิชาการสำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา. คำศัพท์ภาษาไทยใช้คลัง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
พัฒนาศึกษา, 2550.

ลำดับที่

10. ณรงค์ มั่นเศรษฐวิทย์. ภาษากับความคิด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2540.

ลำดับที่

ตรวจสอบให้ดีๆ นะครับ

เฉลยกิจกรรมที่ 3 ชุดการเรียนรู้ที่ 3

เพื่อน ๆ สำรวจอีก นะคะ

1. ลำดับที่ 9

2. ลำดับที่ 6

3. ลำดับที่ 1

4. ลำดับที่ 8

5. ลำดับที่ 7

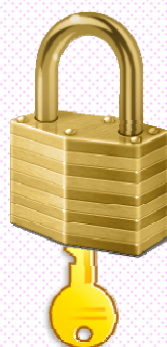
6. ลำดับที่ 4

7. ลำดับที่ 3

8. ลำดับที่ 10

9. ลำดับที่ 5

10. ลำดับที่ 2

กิจกรรมที่ 4 ชุดการเรียนรู้ที่ 3

นำคำหรือพยางค์ที่โหว้ในกรอบสี่เหลี่ยม
ไปเติมในช่องว่างให้ตรงกับความหมายที่กำหนดให้

คลาย	คุ	ตัก	ฐาน	โชค	หม้อ	เขว	แตก	ทศ
ชะ	หมม	ไขว้	หลัก	เท	การณ	จำ	การ	ตา
ลอง	เรื่อง	สัน	เหตุ	หา	มัด	นิษ	หั่ว	บาตร
โว	หวาด	ยา	หน้า	คลี่	หมัก	จร	เทศก์	ใหญ่

1. สับสน	⇒	1.
2. บรรเทาหลงโดยลำดับ	⇒	2.
3. ความเป็นไปของชีวิต	⇒	3.
4. ทำเลียนแบบ ทำเทียม	⇒	4.
5. พิธีที่จัดขึ้นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11	⇒	5.
6. ท้องเที่ยว	⇒	6.
7. ผู้นำทาง ผู้นำเที่ยว ผู้ชี้ทาง	⇒	7.

8. น่าเบื่อ น่าเอือมระอา	⇒	8.
9. ลงความเห็นเป็นการคาดคะเนไว้ก่อน	⇒	9.
10. รู้สึกอายเพราะทำเป็น หรือทำผิดพลาดต่อหน้าผู้อื่น	⇒	10.
11. ทิ้งไว้ค้างค้ำอยู่หลายๆ	⇒	11.
12. สารสำคัญที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ	⇒	12.
13. ประเด็นหลักของเรื่อง	⇒	13.
14. สะดุ้งกลัว, กริ่งเกรง, เสียว หวั่น	⇒	14.
15. เรื่องที่เกิดขึ้น	⇒	15.

เฉลยกิจกรรมที่ 4

ชุดการเรียนรู้ที่ 3

1. ไชว์ เขว
2. คลี่ คลาย
3. โชค ชะ ตา
4. จำ ลอง
5. ตัก บาตร เท โว
6. ทัก นา จร
7. มัค คุ เทศก์
8. ยา หม้อ ใหญ่
9. สัน นิษฐาน
10. หน้า แดก
11. หมัก หมม
12. หลัก การ
13. หัว เรื่อง
14. หวาด
15. เหตุ การณ์

ตอบทุกข้อเลยนะ

ตอนที่ 1

คำสั่ง จงอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามในข้อ 1 - 4

คำนำ

พจนานุกรมเป็นหนังสือรวบรวมคำที่มีใช้อยู่ในภาษา โดยมากจะจัดเรียงลำดับตามตัวอักษร ให้ความรู้เรื่องอักขรวิธี บอกเสียงอ่าน และนิยามความหมาย ตลอดจนบอกประวัติของคำเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้หนังสือพจนานุกรมยังเป็นเครื่องมือให้เห็นว่าชาติผู้เป็นเจ้าของพจนานุกรมนั้น มีวัฒนธรรมอยู่ในระดับไหน สูงต่ำเพียงไร เพราะฉะนั้นหนังสือพจนานุกรมจึงนับได้ว่าเป็นหนังสืออ้างอิงที่สำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีลักษณะพิเศษต่างไปจากพจนานุกรมอื่นๆ คือทางราชการให้ใช้เป็นแบบฉบับของการเขียนหนังสือไทยในทางราชการ และโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การเขียนหนังสือไทยมีมาตรฐานลงรูปลงรอยเดียวกันไม่ลักลั่นอันจะก่อให้เกิดเอกภาพ ในด้านภาษาอันเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่ง จึงนับได้ว่าเพิ่มความสำคัญและจำเป็นขึ้นไปอีกเป็นทวีคูณ

ราชบัณฑิตยสถานได้รับมอบหมายจากกระทรวงธรรมการให้เป็นผู้รับผิดชอบในการชำระพจนานุกรม ฉบับ พ.ศ. 1470 มาตั้งแต่ พ.ศ. 2477 และได้ดำเนินการชำระจนแล้วเสร็จสามารถตีพิมพ์ออกมาเป็นเล่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2493 เรียกว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ปรากฏว่าได้รับความนิยมและเชื่อถือจากทางราชการและประชาชนทั่วไป ทำให้มีผู้ต้องการมีพจนานุกรมไว้เป็นสมบัติของตนมากมาย ราชบัณฑิตยสถานต้องสั่งตีพิมพ์ครั้งแล้วครั้งเล่า รวมถึง 20 ครั้ง เป็นจำนวนหนังสือ 187,000 เล่ม

“พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525” นี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับปรุง “พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493” ให้ทันสมัยและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1. ข้อความนี้ควรเป็นส่วนหนึ่งของ “คำนำ” หนังสืออะไร

- ก. ปทานุกรม ฉบับ พ.ศ. 2470
- ข. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493
- ค. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525
- ง. ไม่สามารถสรุปได้

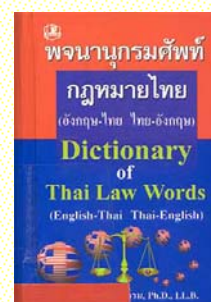

2. “คำนำ” นี้ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านในเรื่องใด

- ก. ลักษณะของหนังสือพจนานุกรม
- ข. ความสำคัญของหนังสือพจนานุกรม
- ค. วิวัฒนาการของหนังสือพจนานุกรม
- ง. ถูกทุกข้อ

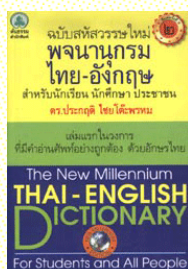
3. “คำนำ” นี้ทำให้ทราบว่าหนังสือพจนานุกรมให้ความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องใด

- ก. การเขียนสะกดการันต์คำต่างๆ
- ข. การบอกเสียงอ่านของคำ
- ค. การบอกความหมายและประวัติของคำ
- ง. ถูกทุกข้อ

4. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ต่างจากพจนานุกรมอื่นอย่างไร

- ก. การจัดเรียงคำที่มีใช้ในภาษาทั้งหมดตามลำดับตัวอักษร
- ข. การกำหนดให้เป็นแบบฉบับการใช้ภาษาของทางราชการ
- ค. การได้รับความนิยมและเชื่อถือจากประชาชน
- ง. การปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยและสมบูรณ์ตลอดเวลา

ตอนที่ 2

คำสั่ง จดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามในข้อ 5 - 7

คำชี้แจงหลักการเขียนและวิธีใช้พจนานุกรม

ก. การเรียงลำดับคำ

1. ตัวพยัญชนะนั้นลำดับไว้ตามตัวอักษรระ คือ ก ข ฯลฯ จนถึง อ ฮ ไม่ได้ลำดับตามเสียง เช่น จะค้นคำว่า ทราบ จะต้องไปหาในหมวดตัว ท ; จะค้นคำว่า เหมา จะต้องไปหาในหมวด ห ฤ ฤา ลำดับไว้หลังตัว ร

2. สระนั้นก็ไม่ได้ลำดับไว้ตามเสียง ลำดับไว้ตามรูปสระดังนี้ ะ ั ำ ิ ี ึ ื ุ ู เ แ โ ใ รูปสระที่ประสมกันหลายรูปก็จัดเรียงตามลำดับรูปสระที่อยู่ก่อนและหลังตามลำดับข้างต้นนี้เหมือนกัน ดังเช่นลำดับไว้ให้ดูต่อไปนี้

ะ	ั	เ ี (เสื่อ)
ั (กัน)	ุ	เ ี ะ (เกือะ)
ั (ผู้วะ)	เ	แ
ำ	เ ะ (เกะ)	แ ะ (แพะ)
ำ	เ ำ (เขา)	โ
ิ	เ าะ (เจาะ)	โ ะ (โปะ)
ี	เ ิ (เกิน)	ใ
ึ	เ ื (เสีย)	ใ
ุ	เ ื ะ (เผียะ)	

ตัว อ ว ย นับลำดับอยู่ในพยัญชนะเสมอ

3. พยัญชนะกับสระประสมกัน ลำดับตามตัวพยัญชนะก่อนแล้ว จึงลำดับตามรูปสระ ส่วนพยัญชนะที่ไม่มีสระปรากฏเป็นรูปประสมอยู่ เอาไว้ข้างหน้า เช่น ขลา อยู่หน้า ขะฆ่า, กน อยู่หน้า กา ถ้าผู้ใช้พจนานุกรมนี้จะพลิกดูลำดับในเล่มเสียให้ตลอดสักตัวอักษรหนึ่งก็จะทราบวิธีค้นได้โดยง่าย

4. ' ไม่เอก, ~ ไม่โท, ๓ ไม่ตรี, + ไม่จัตวา, ๕ ไม่ไถ่คู่และ ๖ ไม่ทัณฑฆาต เหล่านี้ไม่ได้จัดเข้าในลำดับ

ฯลฯ

5. เพราะเหตุใดหนังสือพจนานุกรมจึงต้องมีคำชี้แจงหลักการเขียนและวิธีใช้

- ก. เป็นแบบแผนการจัดทำหนังสือพจนานุกรมโดยทั่วไป
- ข. เป็นหนังสือที่จัดทำโดยราชบัณฑิตยสถาน
- ค. เป็นหนังสือที่มีหลักการเขียนและวิธีใช้ยุ่งยากซับซ้อน
- ง. เป็นการแนะนำให้ใช้หนังสือพจนานุกรมให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว

6. จากข้อความที่กำหนดให้สรุปได้ว่าการเรียงลำดับคำในพจนานุกรมให้ความสำคัญกับอะไรมากที่สุด

- ก. ตัวอักษร
- ข. รูปสระ
- ค. เสียงของคำและสระ
- ง. วรรณยุกต์

7. จากคำชี้แจงหลักการเขียนและวิธีการใช้พจนานุกรม ข้อใดเรียงลำดับคำได้ถูกต้อง

- ก. เหมา หมา หาม แหนม
- ข. หมา หาม เหมา แหนม
- ค. แหนม หมา เหมา หาม
- ง. หาม เหมา แหนม หมา

ตอนที่ 3

คำสั่ง จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามในข้อ 8 - 10

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	1
	ก. ความหมายของการพูด	1

ข. ความสำคัญของการพูด	1
ค. องค์ประกอบของการพูด	3
ง. ปัจจัยที่ช่วยให้การพูดสัมฤทธิ์ผล	4
คำถามทบทวนและกิจกรรม	9
หนังสืออ่านประกอบ	10
บทที่ 2 ประเภทของการพูด	11
ฯลฯ	

8. จากบางส่วนของ “สารบัญ” หนังสือเล่มนี้ควรตั้งชื่อเรื่องอะไร

- ก. การพูด
- ข. ความหมายและความสำคัญของการพูด
- ค. การพูดให้สัมฤทธิ์ผล
- ง. ประเภทของการพูด

9. คำว่า “หนังสืออ่านประกอบ” ในที่นี้ต่างจากคำว่า “บรรณานุกรม” ทำเล่มในหนังสือตำราทั่วไปอย่างไร

- ก. เป็นรายชื่อหนังสืออ่านประกอบเพียงเล่มเดียว แต่บรรณานุกรมมีหลายเล่ม
- ข. เป็นรายชื่อหนังสืออ่านประกอบเฉพาะบทเดียว แต่บรรณานุกรมสำหรับตำราทั้งเล่ม
- ค. เป็นรายชื่อหนังสืออ่านประกอบที่ไม่เรียงตามลำดับตัวอักษร แต่บรรณานุกรมเรียงตามลำดับตัวอักษร
- ง. ไม่แตกต่างกัน

10. จากบางส่วนของ “สารบัญ” นี้ สามารถจับใจความสำคัญของบทที่ 1 ได้เร็วที่สุดจากจุดใด

- ก. พิจารณาจากชื่อบท “บทนำ”
- ข. ตอบคำถามท้ายบท
- ค. ทำกิจกรรมท้ายบท
- ง. อ่านหนังสืออ่านประกอบที่กำหนดให้

เพื่อนๆ ต้องทำไม่ได้ละคะ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 3

1. ค

2. ง

3. ง

4. ข

5. ง

6. ก

7. ข

8. ก

9. ข

10. ข

สาววัลสำหรับคนเก๋วดี:

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงค่าประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

ตาราง 4 แสดงค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

นักเรียน คนที่	คะแนนระหว่างเรียนที่นักเรียนทำได้แต่ละชุดการเรียนรู้								รวม (E_1) (80)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (E_2) (40)
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
1	7	8	9	7	8	8	9	8	64	32
2	8	7	8	7	7	7	9	7	60	31
3	8	7	8	8	8	8	8	8	63	32
4	7	8	8	7	7	7	8	8	60	29
5	7	7	7	8	7	8	8	7	59	30
6	7	7	7	8	8	7	8	8	60	31
7	8	7	8	7	7	8	7	8	60	30
8	9	8	7	9	8	9	8	8	66	35
9	7	7	9	8	7	7	9	8	62	34
10	9	7	8	8	8	8	7	7	62	34
11	8	7	9	8	8	7	8	8	63	33
12	8	9	9	7	9	9	7	10	68	35
13	9	8	9	8	10	8	8	9	69	35
14	9	8	9	8	7	8	8	8	65	34
15	7	9	7	8	8	8	7	9	63	33
16	8	8	9	9	9	7	8	9	67	34
17	8	7	8	7	7	8	8	7	60	30
18	9	8	8	7	7	8	7	8	62	32
19	8	7	9	8	8	9	8	8	65	36
20	7	8	7	7	8	7	8	8	60	33
21	9	10	8	8	10	8	7	9	69	34
22	8	9	8	9	7	8	7	9	65	34
23	10	9	9	8	10	8	9	9	72	35
24	9	10	8	9	9	9	8	9	71	34
25	9	10	9	9	9	10	9	9	74	36

ตาราง 4 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนระหว่างเรียนที่นักเรียนทำได้แต่ละชุดการเรียน								รวม (E_1)	คะแนน ทดสอบ หลังเรียน (E_2) (40)
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
26	10	10	9	10	10	9	9	9	76	37
27	8	9	8	8	9	8	8	8	66	34
28	9	9	8	9	9	8	10	9	71	36
29	10	10	10	10	9	10	9	9	77	37
30	9	8	8	8	9	9	10	8	69	36
รวม	249	246	248	242	247	243	244	249	1,968	1,006
เฉลี่ย	8.30	8.20	8.27	8.07	8.23	8.10	8.13	8.30	65.60	33.53
ร้อยละ	83.00	82.00	82.67	80.67	82.33	81.00	81.33	83.00	82.00	83.83

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน
ของนักเรียนที่ได้จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการอ่านจับใจความ

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้
จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่องการอ่านจับใจความ

นักเรียน คนที่	คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D)	ผลต่างกำลังสอง (D) ²
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)	ของคะแนน	ของคะแนน
1	20	31	11	121
2	19	29	10	100
3	23	33	10	100
4	19	30	11	121
5	18	28	10	100
6	20	31	11	121
7	19	30	11	121
8	23	32	9	81
9	25	31	6	36
10	21	31	10	100
11	22	31	9	81
12	22	34	12	144
13	19	31	12	144
14	24	31	7	49
15	23	33	10	100
16	22	31	9	81
17	19	31	12	144
18	24	33	9	81
19	25	34	9	81
20	22	33	11	121
21	24	33	9	81
22	22	32	10	100
23	22	30	8	64
24	22	30	8	64
25	26	36	10	100

ตาราง 5 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D)	ผลต่างกำลังสอง (D) ²
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)	ของคะแนน	ของคะแนน
26	23	38	15	225
27	24	35	11	121
28	26	36	10	100
29	24	37	13	169
30	23	32	9	81
รวม ($\sum$)	665	967	302	91,204
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	22.17	32.20		

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม อาจารย์พิเศษระดับมหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาและรองผู้อำนวยการ
ฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)
3. นางพรพรรณ มณีแก้ว ครูชำนาญการและครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทย
โรงเรียนบ้าน กม.7 จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจิตรลดา บุญเรือง
วันเดือนปีเกิด	4 กรกฎาคม 2520
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	80/2 ซอย 6/1 ถนนประชาราษฎร์บำเพ็ญ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูปฏิบัติการ (ครู คศ. 1)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้าน กม.7 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2542	การศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) การบริหารรัฐกิจ จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร